

кривично дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ

Кж1 ПО2-1/2010

Дана 23.06.2010. године

Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија: Сенише Важића, председника већа, Соње Манојловић, др Миодрага Мајића, мр Сретка Јанковића и Омера Хаџиомеровића, чланова већа, са вишим судијским сарадником Стојаном Петровићем, записничарем, у кривичном предмету против оптуженог АА и др., због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама Тужиоца за ратне злочине, оптуженог АА, оптужене ББ и њиховог браниоца, адвоката АБ, браниоца оптуженог ВВ, адвоката АБ, бранилаца оптуженог ГГ, адвоката ГА и адвоката ГА1, оптуженог ДД и његовог браниоца, адвоката ДА, оптуженог ЂЂ и његовог браниоца, адвоката ЂА, оптуженог ЕЕ и његовог браниоца, адвоката ЕА, оптуженог ЖЖ и његовог браниоца, адвоката ЖА, браниоца оптуженог ЗЗ, адвоката ЗА, оптуженог ИИ и његовог браниоца, адвоката ИА, оптуженог ЈЈ и његовог браниоца, адвоката ЈА, оптуженог КК и његових бранилаца, адвоката КА и ГА1 и оптуженог ЛЛ и његовог браниоца адвоката ЛА, изјављеним против пресуде Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине К.В.бр.4/2006 од 12.03.2009. године, у седници већа одржаној дана 14,15,16,17,18,21 и 23.06.2010. године, у смислу члана 375 Законика о кривичном поступку, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине, Душана Кнежевића, оптуженог АА, оптуженог ВВ, оптужене ББ, њиховог браниоца, адвоката АБ, оптуженог ГГ, његових бранилаца, адвоката ГА и адвоката ГА1, оптуженог ДД, његовог браниоца, адвоката ДА, оптуженог ЂЂ, његовог браниоца, адвоката ЂА, оптуженог ЕЕ, његовог браниоца, адвоката ЕА, оптуженог ЖЖ, његовог браниоца, адвоката ЖА, оптуженог ЗЗ, његовог браниоца, адвоката ЗА, оптуженог ИИ, његовог браниоца, адвоката ИА, оптуженог ЈЈ, његовог браниоца, адвоката ЈА, оптуженог КК, његовог бранилаца, адвоката ГА1 и окривљеног ЛЛ и његовог браниоца адвоката ЛА, а у одсуству уредно обавештеног браниоца оптуженог КК адвоката КА, донео је следећу

ПРЕСУДУ

УВАЖАВАЊЕМ жалби, Тужиоца за ратне злочине, оптуженог ЂЂ и његовог браниоца, адвоката ЂА, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине К.В.бр. 4/06 од 12.03.2009. године, у погледу одлуке о казни, тако што Апелациони суд у Београду, оптужену ББ, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, у

вези члана 22 КЗ СРЈ, за које је првостепеном пресудом оглашена кривом, **ОСУЂУЈЕ** на казну затвора у трајању од 11 (једанаест) година, у коју казну јој се урачунава време проведено у притвору почев од 26.12.2003. године, па до 15.12.2008. године, а оптуженог ЂЂ, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, за које дело је првостепеном пресудом оглашен кривим, **ОСУЂУЈЕ** на казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору почев од 26.03.2003. године, па до упућивања оптуженог у установу за издржавање казне, док се жалбе Тужиоца за ратне злочине, оптуженог ЂЂ и његовог браниоца, адвоката ЂА, у осталом делу, као и жалбе оптуженог АА, оптуженог ВВ, оптужене ББ и њиховог браниоца, адвоката АБ, оптуженог ГГ и његових бранилаца, адвоката ГА и адвоката ГА1, оптуженог ДД и његовог браниоца, адвоката ДА, оптуженог ЕЕ и његовог браниоца, адвоката ЕА, оптуженог ЖЖ и његовог браниоца, адвоката ЖА, оптуженог ЗЗ и његовог браниоца, адвоката ЗА, оптуженог ИИ и његовог браниоца, адвоката ИА, оптуженог ЈЈ и његовог браниоца, адвоката ЈА, оптуженог КК и његових бранилаца, адвоката КА и адвоката ГА1 и оптуженог ЛЛ и његовог браниоца, адвоката ЧА, **ОДБИЈАЈУ** као **НЕОСНОВАНЕ**, а пресуда Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине К.В.бр.4/06 од 12.03.2009. године, у непреиначеном делу, **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

1. Пресудом Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине К.В.бр.4/2006 од 12.03.2009. године, оптужени АА, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК, ББ и ЛЛ, оглашени су кривим због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, те је оптужени АА осуђен на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 06.06.2003. године, па надаље, оптужени ВВ осуђен на казну затвора у трајању 20 (двадесет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 06.06.2003. године, па надаље, оптужени ГГ осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору почев од 31.01.2004. године до 12.03.2009. године, оптужени ДД осуђен на казну затвора у трајању од 13 (тринаест) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 06.03.2003. године, па надаље, оптужени ЂЂ, осуђен на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 26.03.2003. године, па надаље, оптужени ЕЕ осуђен на казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 19.11.2003. године, па надаље, оптужени ЖЖ осуђен на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 25.12.2003. године, па надаље, оптужени ЗЗ осуђен на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, оптужени ИИ осуђен на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 25.12.2003. године, па надаље, оптужени ЈЈ осуђен на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 25.12.2003. године, па надаље, оптужени КК осуђен на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у коју казну

му се урачунава време проведено у притвору почев од 06.06.2003. године, па до 06.12.2003. године, оптужена ББ осуђена на казну затвора у трајању од 9 (девет) година, у коју казну јој се урачунава време проведено у притвору од 26.12.2003. године, до 15.12.2008. године, оптужени ЛЛ осуђен на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 20.03.2005. године, па надаље, док су оптужени ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ и ОО на основу одредби члана 355 тачка 3 ЗКП-а, ослобођени од оптужбе. Истом пресудом на основу одредбе члана 196 став 1 у вези члана 193 став 2 ЗКП-а, оптужени су обавезани да суду плате на име судског паушала и то оптужени АА и ВВ износ од по 20.000,00 динара, оптужени ЈЈ, ЖЖ и ЛЛ износ од по 15.000,00 динара, оптужени ЋЋ, ИИ, ББ и ЕЕ износ од по 10.000,00 динара, а оптужени ДД, ЗЗ, ГГ и КК износ од по 5.000,00 динара, као и да сви оптужени солидарно на име трошкова овог кривичног поступка плате износ од 1.348.031,00 динар, а оптужена ББ и оптужени ЋЋ, по истом основу и самостално још оптужена ББ износ од 139.016,00 динара, а оптужени ЋЋ износ од 56.000,00 динара, а све то у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудне наплате, а да трошкови поступка у односу на оптужене ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ и ОО падају на терет буџетских средстава суда. На основу члана 206 став 3 Законика о кривичном поступку оштећени су упућени на парницу ради остваривања свог имовинско правног захтева.

2. Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили:

3.-Тужилац за ратне злочине, у односу на ослобађајући део пресуде за оптужене ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ и ОО, због погрешно утврђеног чињеничног стања из члана 370 став 1, у вези члана 367 тачка 3 ЗКП-а, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11, у вези члана 367 тачка 1 ЗКП-а, због повреде кривичног закона из члана 369 тачка 4, у вези члана 367 тачка 2 ЗКП-а, у односу на осуђујући део за оптужене ГГ и КК, због погрешно утврђеног чињеничног стања из члана 370 став 1, у вези члана 367 тачка 3 ЗКП-а, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11, у вези члана 367 тачка 1 ЗКП-а, и у односу на осуђујући део за оптужене ЕЕ, ДД и ББ, због одлуке о казни из члана 371 став 1, у вези члана 367 тачка 4 ЗКП-а, са предлогом да другостепени суд, по одржаној седници већа о којој би био обавештен Тужилац за ратне злочине, уважи жалбу тужиоца, првостепену пресуду у ослобађајућем делу у односу на оптужене ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ и ОО, и у осуђујућем делу у односу на оптужене ГГ и КК, укине сходно члану 389 ЗКП-а и предмет врати на поновно суђење, а у осуђујућем делу у односу на оптужене ЕЕ, ДД и ББ, првостепену пресуду преиначи сходно члану 391 ЗКП-а, у погледу одлуке о казни, тако што ће им изрећи казне затвора у дужем временском трајању од изречених. У својој жалби Тужилац за ратне злочине је тражио да буде обавештен о седници већа, у смислу члана 375 ЗКП-а,

4.-оптужени АА, због битне повреде одредаба кривичног поступка и због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да другостепени суд уважи његову жалбу и пресуду укине, те процес врати на обнову поступка, а њега пусти да се брани са слободе. Оптужени је предао и допуну жалбе у којој је приложио доказе на којима заснива своју одбрану, као и доказе везане за догађаје који му се стављају на терет. Оптужени је у својој жалби тражио да буде обавештен о седници већа,

5.-оптужена ББ, не наводећи основ за побијање пресуде, а из садржине жалбе произлази да се жали на погрешно утврђено чињенично стање, као и на одлуку о санкцији, са предлогом да је другостепени суд ослободи оптужбе коју апсолутно није починила или да побијану пресуду укине и спис предмета врати на поновни поступак. Оптужена је предала и допуну жалбе због битних повреда одредаба кривичног поступка, због повреде кривичног закона, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о казни, са предлогом да другостепени суд преиначи првостепену пресуду и ослободи је од оптужбе, јер нема доказа да је она извршила кривично дело које јој се ставља на терет или евентуално да суд првостепену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду, другом већу на поновни поступак. У својој жалби, као и у допуни жалбе оптужена је тражила да буде обавештена о седници већа,

6.-бранилац оптужених АА, ВВ и ББ, адвокат АБ, због битних повреда Законика о кривичном поступку и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да другостепени суд укине побијану пресуду у односу на окривљеног АА, окривљеног ВВ и окривљену ББ и предмет врати првостепеном суду на поновно поступање. Бранилац окривљених је тражио да буде обавештен о дану и часу одржавања јавне седнице, као и његови браћеници,

7.-бранилац оптуженог ГГ, адвокат ГА, због битних повреда одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде кривичног закона, са предлогом да другостепени суд у поступку по његовој жалби преиначи побијану пресуду, тако што ће на основу члана 355 тачка 3 ЗКП-а, оптуженог ГГ ослободити од оптужбе или да сходно члану 377 став 1 ЗКП-а, укине побијану пресуду и да сам одржи претрес или да укине пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање и то пред другим судским већем. Бранилац је тражио да он и његов браћеник буду обавештени о седници већа другостепеног суда,

8.-оптужени КК, због битне повреде одредаба кривичног поступка, због повреде кривичног закона, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о казни, са предлогом да га другостепени суд ослободи одговорности за ово кривично дело. Окривљени је тражио да буде обавештен о седници већа,

9.-бранилац оптужених ГГ и КК, адвокат ГА1, због битних повреда одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде кривичног законика, са предлогом да другостепени суд донесе одлуку којом ће ослободити од оптужбе на основу члана 355 тачка 3 ЗКП-а, оптужене ГГ и КК или да сходно члану 377 став 1 ЗКП-а, укине пресуду и да сам одржи претрес или да укине пресуду и врати првостепеном суду на поновно одлучивање, само другом судском већу. Бранилац је тражио да он и његови браћеници буду обавештени о седници већа,

10.-бранилац оптуженог КК, адвокат КА због битних повреда одредаба кривичног поступка, са предлогом да другостепени суд побијану пресуду у нападнутом делу преиначи применом члана 391 став 1 ЗКП-а, те да у смислу

члана 355 тачка 3 ЗКП-а, ослободи окривљеног КК оптужбе да је извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ. Бранилац је тражио да буде обавештен о седници већа,

11.-оптуђени ДД, због битне повреде одредаба кривичног поступка, због повреде кривичног закона, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о казни, са предлогом да га другостепени суд ослободи одговорности за кривично дело које му се ставља на терет и пусти на слободу или да предмет врати на поновно суђење код новог већа и укине му притвор. Оптуђени је тражио да буде обавештен о седници већа другостепеног суда,

12.-бранилац оптуженог ДД, адвокат ДА, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да другостепени суд преиначи пресуду у односу на окривљеног ДД и ослободи га од оптужбе, или да другостепени суд укине побијану пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање. Бранилац окривљеног је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о дану и часу одржавања седнице већа, у смислу члана 375 став 1 ЗКП-а,

13.-оптуђени ЂЂ, због битне повреде одредаба кривичног поступка, због повреде кривичног закона, због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да другостепени суд уважи његову жалбу и укине пресуду Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине К.В. 4/06 од 12.03.2009. године и предмет врати истом суду на поновни поступак и одлуку, или да укине у потпуности или пак да побијану пресуду преиначи у смислу жалбених навода. Оптуђени је тражио да буде обавештен о седници већа,

14.-бранилац оптуженог ЂЂ, адвокат ЂА због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 и 10 ЗКП-а, због повреде кривичног закона из члана 369 ЗКП-а, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања из члана 370 ЗКП-а, и због одлуке о кривичној санкцији из члана 371 ЗКП-а, са предлогом да другостепени суд укине пресуду Окружног суда у Београду, Веће за ратне злочине К.В.бр.4/06 од 12.03.2009. године, и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлуку, или да преиначи побијану пресуду у смислу жалбених навода. Бранилац оптуженог је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа у смислу члана 375 ЗКП-а,

15.-оптуђени ЕЕ, због погрешно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о казни, са предлогом да га другостепени суд ослободи од оптужбе,

16.-бранилац оптуженог ДД, адвокат ЕА, због битних повреда одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због повреде кривичног закона и због одлуке о казни, са предлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду, али потпуно измењеном већу, на поновно суђење или да се иста преиначи и оптужени ЕЕ звани "ЕЕ1" ослободи од оптужбе, или да другостепени суд одлучи да се одржи претрес и понови доказе и након тога донесе пресуду којом ће оптуженог ЕЕ

ослободити од оптужбе, или да се иста преиначи и оптуженом изрекне блажа казна. Бранилац оптуженог је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа,

17.-оптужени ЖЖ, због битних повреда одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде кривичног поступка, са предлогом да га другостепени суд ослободи страшне оптужбе, донесе правичну одлуку и пусти кући. Оптужени је предао и прилог уз благовремено достављену жалбу, наводећи у истом да се нада да ће другостепени суд увидети сву фарсу овог непоштеног суђења, утврдити праву истину и донети једину исправну одлуку, а то је да га ослободи од казне и пусти на слободу или закаже поновно суђење и то пред другостепеним судом. Оптужени је тражио да буде обавештен о седници другостепеног већа,

18.-бранилац оптуженог ЖЖ, адвокат ЖА, због битних повреда одредаба кривичног поступка, због повреде кривичног закона и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да другостепени суд побијану пресуду Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине бр. 4/06 од 12.03.2009. године, преиначи у односу на оптуженог ЖЖ, тако што ће га ослободити оптужбе да је починио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, или да побијану пресуду укине и предмет упути првостепеном суду на поновно суђење пред измењеним већем. Бранилац окривљеног ЖЖ је предала и допуну жалбе у којој је тражила да другостепени суд не дозволи да буде оглашен кривим и осуђен човек који злочин није починио. У својој жалби бранилац окривљеног је тражила да она и окривљени буду обавештени о седници већа другостепеног суда, у смислу члана 375 ЗКП,

19.-бранилац оптуженог ЗЗ, адвокат ЗА због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о казни, са предлогом да другостепени суд укине побијану пресуду, имајући у виду да у њој нема утврђеног чињеничног стања, нити у њој има адекватне законске оцене саслушаних сведока СС и СС1, нити у њој има законске оцене сведока сарадника, нити у њој има законске оцене правне тезе носиоца формалне одбране, нити у њој има законске оцене изнетог правног становишта, или да се преиначи у погледу одлуке о казни, тако да се оптуженом ЗЗ изрекне блажа казна од изречене му казне. Бранилац окривљеног је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа другостепеног суда,

20.-оптужени ИИ, не наводећи законски основ за побијање пресуде, а из садржине жалбе произилази да се жали на непотпуно и погрешно утврђено чињенично стање као и на одлуку о кривичној санкцији са предлогом да другостепени суд донесе ослобађајућу пресуду и прекине циклус неправди,

21.-бранилац оптуженог ИИ, адвокат ИА, због битне повреде одредаба кривичног поступка, због повреде кривичног закона, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о кривичној санкцији и о трошковима кривичног поступка, са предлогом да другостепени суд његову жалбу усвоји и побијану пресуду преиначи, тако што ће окривљеног ИИ

ослободити оптужбе или блаже казнити, или пресуду укине и предмет врати на поновно суђење. Бранилац оптуженог је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа другостепеног суда,

22.-оптужени ЈЈ, због битне повреде кривичног поступка, због повреде кривичног закона и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да га другостепени суд ослободи ове тешке и прљаве оптужбе. Оптужени је тражио да буде обавештен о седници већа другостепеног суда,

23.-бранилац оптуженог ЈЈ, адвокат ЈА, због битне повреде одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због повреде кривичног закона и због одлуке о казни, са предлогом да другостепени суд првостепену пресуду преиначи, тако што ће окривљеног ЈЈ ослободити од оптужбе или да укине првостепену пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење пред потпуно измењеним већем, или да одржи главни претрес и након завршеног претреса донесе пресуду којом ће окривљеног ЈЈ ослободити од оптужбе за кривично дело које му се ставља на терет. Бранилац је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа,

24.-оптужени ЈЈ, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због погрешне примене закона и због одлуке о казни, са предлогом да другостепени суд побијану пресуду преиначи, тако што ће га ослободити кривичне одговорности. Оптужени је тражио да буде обавештен о седници већа другостепеног суда, и

25.-бранилац оптуженог ЈЈ, адвокат ЈА, због битне повреде одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због повреде кривичног закона и због одлуке о казни, са предлогом да другостепени суд преиначи побијану пресуду и окривљеног ЈЈ ослободи од кривичне одговорности за дело које му се ставља на терет или да исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. Бранилац оптуженог је тражио да он и његов брањеник у смислу члана 375 ЗКП-а, буду обавештени о јавној седници.

26. Одговоре на жалбу Тужиоца за ратне злочине поднели су:

27.-бранилац оптуженог ЈЈ, адвокат ЈА, са предлогом да другостепени суд у јавној седници већа савесно и непристрасно размотри наводе жалбе тужиоца, пресуду, одговор на жалбу и цео кривични спис, те жалбу тужиоца у делу који се односи на оптуженог ЈЈ одбије као неосновану. Бранилац оптуженог је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о јавној седници већа другостепеног суда.

28.-бранилац оптуженог ММ, адвокат МА, са предлогом да другостепени суд жалбу Тужилаштва за ратне злочине у погледу окривљеног ММ одбије као неосновану и првостепену пресуду у погледу овог оптуженог потврди. Бранилац оптуженог је тражио да буде обавештен о седници већа другостепеног суда,

29.-бранилац оптуженог НН, адвокат НА, са предлогом да другостепени

суд жалбу Тужиоца за ратне злочине одбије као неосновану и побијану пресуду у односу на овог оптуженог потврди,

30.-бранилац оптуженог ЊЊ, адвокат ЈА, са предлогом да другостепени суд одбије жалбу Тужиоца за ратне злочине у односу на окривљеног ЊЊ и потврди првостепену пресуду. Бранилац је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа другостепеног суда,

31.-бранилац оптуженог ЊЊ, адвокат ЊА, са предлогом да другостепени суд одбије жалбу Тужиоца за ратне злочине и потврди побијану пресуду у ослобађајућем делу који се односи на ЊЊ. Бранилац је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа другостепеног суда,

32.-бранилац оптуженог ОО, адвокат ОА, са предлогом да другостепени суд одбије жалбу Тужилаштва за ратне злочине у односу на део пресуде којом је ОО ослобођен од оптужбе и да потврди првостепену пресуду у делу којим се ОО ослобађа оптужбе да је извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ. У свом одговору на жалбу бранилац оптуженог је тражио да он и његов брањеник буду обавештени о седници већа другостепеног суда.

33.-бранилац оптуженог ЕЕ, адвокат ЕА, са предлогом да се жалба Округног јавног тужиоца у Београду - Тужиоца за ратне злочине у односу на оптуженог ЕЕ одбије као неоснована.

34. Тужилац за ратне злочине је у поднеску Ктрз.бр.4/03 од 18.09.2009. године, предложио да се жалбе окривљеног ЈЈ и његовог браниоца, адвоката ЈА, окривљеног АА и окривљене ББ и њиховог браниоца, адвоката АБ, окривљеног ЕЕ и његовог браниоца, адвоката ЕА, окривљеног ИИ и његовог браниоца, адвоката ИА, окривљеног ДД и његовог браниоца, адвоката ДА, окривљеног ЖЖ и његових бранилаца, адвоката КА и адвоката ГА1, окривљеног ЖЖ и његовог браниоца, адвоката ЖА, окривљеног ЂЂ и његовог браниоца, адвоката ЂА, окривљеног ЛЛ и његовог браниоца, адвоката ЛА, као и жалбе бранилаца, окривљеног ГГ, адвоката ГА и адвоката ГА1, браниоца окривљеног ВВ, адвоката ВА, те браниоца окривљеног ЗЗ, адвоката ЗА, сходно члану 388 ЗКП-а, одбију као неосноване.

35. Апелациони суд у Београду, Веће за ратне злочине је одржао јавну седницу већа у смислу члана 375 став 1 ЗКП-а, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Душана Кнежевића, оптуженог АА, оптуженог ВВ, оптужене ББ, њиховог браниоца адвоката АБ, оптуженог ГГ, његових бранилаца адвоката ГА и адвоката ГА1, оптуженог ДД, његовог браниоца адвоката ДА, оптуженог ЂЂ, његовог браниоца адвоката ЂА, оптуженог ЕЕ, његовог браниоца адвоката ЕА, оптуженог ЖЖ, његовог браниоца адвоката ЖА, оптуженог ЗЗ, његовог браниоца, адвоката ЗА, оптуженог ИИ, његовог браниоца адвоката ИА, оптуженог ЈЈ, његовог браниоца адвоката ЈА, оптуженог КК, његовог бранилаца адвоката ГА1, оптуженог ЛЛ и његовог браниоца адвоката ЛА, а у одсуству уредно обавештеног браниоца оптуженог КК, адвоката КА, на којој је размотрио списе предмета заједно са побијаном пресудом, жалбама и одговорима на жалбе, па је по оцени навода и предлога у изјављеним жалбама, одговорима на жалбу,

као и предлога Тужиоца за ратне злочине из цитираног поднеска, нашао:

36. Жалба Тужиоца за ратне злочине у односу на оптужену ББ, као и жалба оптуженог ЂЂ и његовог браниоца, у погледу одлуке о казни су основане, док су напред наведене жалбе у преосталом делу као и жалбе осталих окривљених и њихових бранилаца неосноване.

37. Испитујући првостепену пресуду, Апелациони суд у Београду је нашао да побијаном пресудом нису учињене битне повреде одредаба кривичног поступка на које се изјављеним жалбама указује, као ни оне на које другостепени суд на основу одредби члана 380 став 1 тачка 1 ЗКП-а пази по службеној дужности. Исто тако чињенично стање у првостепеној пресуди у свему је правилно и потпуно утврђено, за које су дати јасни, логични и непротивречни разлози, а на овако утврђено чињенично стање правилно је примењен и кривични закон. Поред тога, на штету окривљених није повређен кривични закон како се то истиче жалбеним наводима, нити таква повреда постоји у смислу одредби члана 380 став 1 тачка 2 ЗКП-а, о чему другостепени суд води рачуна по службеној дужности.

38. Жалбама бранилаца окривљених АА и ВВ, адвоката АБ, окривљеног ЕЕ, адвоката ЕА, окривљеног ЂЂ, адвоката ЂА, као и самих окривљених АА, ЕЕ, ЂЂ, побија се у првом реду законитост прибављања исказа осумњиченог, а касније оптуженог и ожалбеном првостепеном пресудом оглашеног кривим и осуђеног ДД, датог пред органима унутрашњих послова, као и законитост добијеног и задржаног статуса сведока сарадника РР и РР1 (што у својим жалбама оспоравају и други окривљени и њихови браниоци), а посебно њихових исказа датих у својству сведока сарадника који су по ставовима жалилаца незаконити, а повреде учињене тим поступцима првостепеног суда су такве природе да испуњавају законски услов постојања битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 10 ЗКП-а, односно да је пресуда заснована на доказима који су сами по себи или према начину прибављања у супротности са одредбама Законика о кривичном поступку, другом закону, Уставу или међународном праву.

39. Из чињенице да је окривљени ДД дао свој исказ у својству осумњиченог у време акције „Сабља“, о чему у првом реду говори жалба браниоца окривљеног ДД, адвоката ДА, не може се извући закључак да је због те чињенице тај исказ незаконит. Наиме, валидност исказа датих пред државним органима у време проглашеног ванредног стања, процењује се према одредбама ЗКП-а и нема узрочно-последичне везе између околности да је неки исказ дат у време ванредног стања и процесне и садржинске квалитете датог исказа.

40. Жалбени навод да је ДД исказ пред органима унутрашњих послова дао у присуству браниоца по службеној дужности, уз оспоравање да је окривљени ДД уопште и знао да има постављеног браниоца по службеној дужности је неоснован. Ово стога што је окривљени ДД (тада у својству осумњиченог) имао стручну одбрану, њему је бранилац постављен из реда адвоката који су положили заклетву и чланови су Адвокатске коморе. Околност да бранилац по службеној дужности није имао писмено – формално решење о свом постављењу за браниоца по службеној дужности, код постојања ноторне

чињенице да се таква решења могу доносити и усмено, што је уосталом и учињено, а од стране надлежног органа који води поступак, није од посебног значаја.

41. У жалбама се посебно указује на недостатак у записнику о саслушању осумњиченог ДД свих поука и упозорења, а нарочито оних о последицама које могу да уследе након дате изјаве, посебно оних у смислу члана 13 став 3 ЗКП-а, те да осим тога осумњиченом нису предочени ни докази који указују на постојање основа сумње у односу на њега.

42. Супротно ставу жалилаца, Апелациони суд налази да околност да у записнику о саслушању осумњиченог ДД није констатовано упозорење из члана 13 став 3 ЗКП-а, не доводи у питање законитост његовог исказа, јер у записнику о саслушању постоји констатација да је осумњичени поучен о свим правима која му припадају у кривичном поступку, пре свега о праву на браниоца, да није дужан да изнесе своју одбрану и да одговара на постављена питања, саопштено му је шта му се ставља на терет – ратни злочин против ратних заробљеника, па је позван да у присуству браниоца да своју одбрану.

43. Другим речима, по налажењу Апелационог суда, у свему је поступљено у смислу члана 89 став 2 ЗКП-а, осим што у записнику није констатовано упозорење из члана 13 став 3 ЗКП-а, већ је наведено да је осумњичени поучен о својим правима. Према одредби члана 89 став 2 ЗКП-а, орган који врши саслушање дужан је да осумњиченом или окривљеном саопшти права из члана 13 став 3 ЗКП-а, али није дужан да у записник о саслушању унесе садржај тог члана и његову бројчану ознаку.

44. Такође, дужност је органа да осумњиченом омогући поверљив разговор са браниоцем, а који разговор, како то уосталом потврђује и на те околности саслушани сведок – тадашњи бранилац осумњиченог ДД, адвокат ДА1, је и обављен. Није била законска обавеза органа који води поступак да констатује да је обављен поверљив разговор. То уосталом произилази и из одредбе члана 89 став 10 ЗКП-а, према којој се на исказу осумњиченог или окривљеног не може заснивати судска одлука само уколико осумњичени или окривљени није поучен о својим правима из члана 89 став 2 ЗКП-а. Законик о кривичном поступку не тражи да сва права о којима се осумњичени или окривљени поучава морају бити унета у записник у целокупном законском тексту, већ је довољно да се из записника о саслушању јасно види да је осумњичени или окривљени фактички, дакле стварно упознат са тим правима. Надаље, ЗКП предвиђа обавезу уношења у записник целокупног текста само у односу на изјаву осумњиченог или окривљеног из члана 89 став 9 ЗКП-а, која се односи на присуство браниоца. Овај, жалбама оспорени записник о саслушању осумњиченог ДД несумњиво су потписали како сам осумњичени ДД, тако и његов тадашњи бранилац по службеној дужности, адвокат ДА1, овлашћено службено лице које је саслушавало осумњиченог, записничар, као уосталом и заменик ОЈТ-а, који би извесно како то правилно закључује првостепени суд, у случају каквих законских неправилности при саслушању (у првом реду бранилац и заменик ОЈТ-а) интервенисали у циљу њиховог отклањања или ставили примедбе, чега нема.

45. Првостепени суд је отклањајући примедбе дате током првостепеног поступка које су мање-више истоветне жалбеним наводима и којима се оспорава законитост оваквог исказа, на страни 144 побијане пресуде под тачкама а-ж, дао јасне, недвосмислене и за другостепени суд у потпуности прихватљиве разлоге, зашто овај исказ и овакав записник сматра законитим и прихватљивим.

46. Јасно је да упозорење из члана 13 став 3 ЗКП-а улази у корпус права која осумњиченом или окривљеном припадају у кривичном поступку, а према садржини оспораваног записника, осумњичени је поучен о свим својим правима у кривичном поступку, тако да изостанак законског текста одредбе члана 13 став 3 ЗКП-а у записнику о саслушању осумњиченог не чини тај исказ, само због тога незаконитим. Супротно ставу жалилаца, правилан је закључак првостепеног суда да се ради о законитом исказу из члана 226 став 9 ЗКП-а који се може користити у кривичном поступку.

47. Оспоравање законитости исказа осумњиченог ДД од стране његовог браниоца, адвоката ДА, тврдњом да је осумњичени саслушан од стране Управе за борбу против организованог криминала, а у време када још није био донет Закон о организацији и надлежности државних органа у поступку против учинилаца ратних злочина, није утемељено у одредбама Законика о кривичном поступку. Наиме, ЗКП-ом су регулисани поступци и саслушање осумњичених и окривљених од стране овлашћених службених лица Министарства унутрашњих послова и то посебно већ поменутим одредбама члана 89 и 226 ЗКП-а. Посебни закони који се тичу организације и надлежности државних органа у поступцима против учинилаца ратних злочина (као и онога који се односи на организовани криминал), ни на који начин не дерогирају нити супституишу већ поменуте одредбе кључног закона који регулише правила кривичног поступка, а то је управо Законик о кривичном поступку, којих се је уосталом и придржавало овлашћено службено лице Министарства унутрашњих послова када је саслушавало осумњиченог ДД. Без значаја је чињеница да је организациона јединица Министарства унутрашњих послова којој је припадало ово овлашћено службено лице била Управа за борбу против организованог криминала, због чега је овај жалбени навод оцењен неоснованим.

48. Надаље, жалбени наводи браниоца окривљених АА и ВВ, адвоката АБ, те окривљеног ДД и његовог браниоца адвоката ДА, којима се оспорава законитост записника о саслушању осумњиченог ДД, тврдњом да је осумњичени био обманут, односно доведен у заблуду од стране овлашћених службених лица, унапред датим обећањима, што поткрепљују делом исказа сведока – тадашњег браниоца по службеној дужности осумњиченог ДД, адвоката ДА1 (чији исказ иначе у много чему оспоравају), који је након поверљивог разговора са осумњиченим, био „изненађен“ његовим исказом који је потом уследио, уз описивање начина саслушања за које тврде да није било законито, већ да је реч о унакрсном испитивању од стране више лица, не могу се прихватити.

49. Осим тога, у жалбама се указује да је осумњичени ДД због повреде прста на нози трпео јаке болове, што указује на постојање тортуре, а што уз лажно обећање инспектора да ће одмах после саслушања бити пуштен кући да лечи ногу, указује на манипулацију овлашћеног службеног лица при саслушању

осумњиченог ДД.

50. Како је већ напред наведено, из садржине оспораваног записника о саслушању осумњиченог ДД, као и из исказа саслушаног сведока – тадашњег браниоца, адвоката ДА1, произилази да је саслушање осумњиченог спроведено у складу са одредбама ЗКП-а, те да током тог саслушања није било неправилности или незаконитости, којих да је евентуално било извесно би изазвале интервенцију његовог тадашњег браниоца, који о садржини онога што је осумњичени ДД рекао и о тачности уношења његових одговора у записник одговара да је тачност уношења била „апсолутна“. Извесно, осумњичени као и његов тадашњи бранилац су пре почетка самог саслушања знали да ће осумњичени бити саслушаван на околности ратног злочина против ратних заробљеника на ЦЦ1, то је уосталом адвокату ДА1 рекао и сам осумњичени ДД, а то је јасно видљиво и стоји у уводу записника који су потписали сви присутни, укључујући и осумњиченог и његовог браниоца. Изненађење браниоца садржајем исказа осумњиченог само по себи није разлог да се због тога посумња у тачност и истинитост исказа осумњиченог.

51. Остали жалбени наводи који су напред поменути (болан прст, унакрсно испитивање, обећање и обмана), исказом браниоца, адвоката ДА1, који говори о у основи коректном начину саслушања, без прекидања и без са његове стране уочених неправилности, које би за последицу имале потребу за његовом интервенцијом у виду уношења примедби, констатација или спорних момената у вези начина саслушања, указују да таквих неправилности није било. Бранилац, као уосталом и сви други присутни, укључујући ту и самог осумњиченог, а свакако и заменика ОЈТ-а, имали су право односно обавезу реаговања у таквим случајевима, чега нема, већ као што се види, записник о саслушању је потписан без икаквих примедби.

52. Тврдња неких жалилаца (у првом реду бранилаца окривљених АА, ВВ, адвоката АБ и окривљеног ДД, адвоката ДА) да је реч о непрофесионалном и незаконитом понашању и обављању дужности браниоца од стране адвоката ДА1 који је у својству браниоца по службеној дужности пасивно проматрао и није реаговао на низ пропуста и погрешака приликом саслушања осумњиченог ДД и састављања записника о саслушању, би имале основа и могле да доведу у сумњу законитост поступка при саслушању осумњиченог ДД, па самим тиме и његов исказ, да је та тврдња потврђена правноснажном осуђујућом одлуком којом би се такве злоупотребе и кршења закона од стране браниоца по службеној дужности једино могле доказати.

53. Следствено томе, Апелациони суд налази да су неосновани жалбени наводи жалилаца којима се оспорава законитост и правилност записника о саслушању осумњиченог ДД, сачињеног у преткривичном поступку пред овлашћеним службеним лицем Министарства унутрашњих послова, кроз указивање да је приликом саслушања, осумњичени био изложен тортури, да је признање било изнуђено, да је био обманут, односно да му није предочено шта му се ставља на терет. Није логично тврдити да осумњичени није знао шта му се ставља на терет и шта је уопште предмет саслушања, већ због тога што (како је напред већ поменуто) у уводу оспораваног записника јасно стоји да је реч о ратном злочину против ратних заробљеника, те наставно на то поставља се

логично питање како би уопште осумњичени могао да одговара на питања о нечему о чему ништа не зна, нити има икакве везе са тим.

54. Жалбама окривљеног ДД, његовог браниоца, адвоката ДА1, браниоца окривљеног АА и окривљеног ВВ, адвоката АБ, окривљеног ЕЕ и његовог браниоца, адвоката ЕА, окривљеног ЂЂ и његовог браниоца адвоката ЂА, оспорава се и садржина записника о саслушању ДД, датог у преткривичном поступку, за који се тврди да је нетачан и нелогичан и то како у односу на самог осумњиченог ДД, у првом реду у погледу његовог статуса као борца, времена када је био на ратишту код ЦЦ2, униформи и опреми коју јесте односно није задужио и имао у време догађаја који је предмет овога поступка, тако и у погледу описа самог стрељања на ЦЦ, улоге окривљеног ДД у том догађају, његовог понашања и радњи, лица која је тамо видео и њихових радњи и понашања, времена које је провео на ЦЦ, односно на ЦЦ1, а све то кроз анализу садржине исказа окривљеног ДД.

55. Жалбама се заправо тврди да ништа од тога што је у записнику наведено није тачно, те да је цео тај записник у основи обична конструкција полиције која је претходно разговарала са неким лицима која су била у ЦЦ2 на ратишту и дала неке елементе на основу којих је полиција произвољно „сложила причу“ и ставила је у уста тада осумњиченом ДД.

56. Супротно ставу жалилаца, Веће Апелационог суда налази да је закључак првостепеног суда којим након свестране анализе утврђује да је исказ осумњиченог ДД дат овлашћеним службеним лицима Министарства унутрашњих послова – тачније, радницима УБПОК-а 18.04.2003., у свему законит и да се на њему и његовој садржини може заснивати судска одлука, у потпуности је прихватљив и за овај суд. Првостепени суд детаљније објашњава на странама 140-143 пресуде зашто није ни логично ни могуће да су радници Министарства унутрашњих послова исконструисали цео записник, нудећи о том свом ставу низ логичних закључака који се односе на утврђивање и постојање неких контролних чињеница и доказа којима се додатно потврђује тачност исказа ДД. То су нпр. девојачко презиме супруге једног од убијених (аа) и чињеница да је она ишла са њим у средњу школу, детаљи прилазног пута до ЦЦ, карактеристични надимци неких лица („__“, „__“ или „__“, „__“-чији је брат био у ЗНГ – реч је о окривљеном ЂЂ), што како то правилно закључује првостепени суд, а прихвата и Апелациони суд, може да зна само неко ко је био на месту догађаја и у то време, а то је управо окривљени ДД.

57. Стога је Апелациони суд прихватио закључак првостепеног суда да исказ окривљеног ДД, дат у преткривичном поступку, није незаконит, нити је прибављен употребом недозвољених средстава, а да су наводи које је окривљени ДД дао у својој одбрани у каснијем току кривичног поступка којим је негирао да је био на ЦЦ и да је учествовао у стрељању ратних заробљеника, исконструисани и дати у циљу избегавања кривичне одговорности.

58. У жалбама окривљених АА, ЂЂ, ЖЖ, ИИ, ЈЈ, КК, ББ и ЛЛ, као и њихових бранилаца, адвоката АБ, ГА1, ЂА, ЕА, ЖА, ИА, ЈА, КА, ЛА, ЗА (за окр. 33), ГА и ГА1 (за окр. ГГ), оспорава се како одлука првостепеног суда о давању окривљенима РР и РР1 статуса сведока сарадника, тако и њихова

садржина, истинитост и логичност исказа, који по тврдњама жалилаца не испуњавају законом прописане услове за добијање и задржавање статуса сведока сарадника. Жалбама се замера првостепеном суду што је велики део чињеничног стања утврдио управо на основу тих оспорених исказа сведока сарадника и прихватио их, а који искази уз исказ осумњиченог ДД из преткривичног поступка, о чему је напред већ било речи, чине фундамент чињеничног стања како га је утврдио првостепени суд и на њима засновао своју пресуду.

59. Жалиоци (бранилац окривљених АА, ВВ и ББ – адвокат АБ и окривљени ЖЖ) између осталог оспорили су законитост статуса и валидност исказа РР и РР1, обзиром да су обојица (када је према наводима жалбе РР2 добио статус сведока сарадника и својим тадашњим исказом између осталог теретио и тада осумњиченог РР1), имали истог браниоца, адвоката РА, препознајући у таквој ситуацији колизију одбрана, односно постојање битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 3 ЗКП-а, јер је главни претрес одржан без лица чије је присуство обавезно.

60. Према одредбама члана 69 став 1 ЗКП-а, више окривљених могу имати заједничког браниоца само ако то није у супротности са интересима њихове одбране. Дакле, наведена одредба односи се на лица са статусом окривљеног, што у конкретној ситуацији није случај, јер оба лица о којима је реч имају статус сведока сарадника, чији су искази дати у својству осумњичених према одредбама члана 504ц став 4 издвојени из списка предмета. Процесним законом није забрањено да два и више сведока сарадника имају истог браниоца, посебно обзиром на њихове обавезе прописане чланом 504ђ став 1 и 2 ЗКП-а (који је важио у време првостепеног поступка), због чега се на ова лица не може применити аналогија из члана 69 став 1 ЗКП-а.

61. Самим тиме нису основани жалбени наводи да је тиме што је исти бранилац бранио двојицу осумњичених лица, при чему је један осумњичени стекао својство сведока сарадника пре другог, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 3 ЗКП-а, будући да се наведена процесна повреда односи на главни претрес када су оба ова лица већ имала својство сведока сарадника, а не окривљених, па да би се због тога евентуално и могло поставити питање „колизије њихових одбрана“ и процесне повреде на коју се указује.

62. Из наведених разлога истакнути жалбени наводи оцењени су као неосновани.

63. Неосновано се жалбама окривљених и њихових бранилаца (оних окривљених који су оглашени кривима) осим окривљеног ДД, и окривљеног ЕЕ и њихових бранилаца, адвоката ДА и ЕА, оспоравају искази сведока сарадника РР и РР1, указује на нетачност и неистинитост њихових исказа, на међусобну супротстављеност тих исказа, на различитости тих исказа у односу на исказе које су дали као „обични сведоци“, указује се да је сведок сарадник РР2 први започео физички обрачун и ликвидацију заробљеника на ЦЦ1, а да је сведок сарадник РР био један од главних организатора и извршилаца стрељања на ЦЦ, да ни Међународни кривични трибунал за бившу Југославију није поверовао

исказу сведока сарадника РР, када је он тамо сведочио у предмету против окривљених ПП, ПП1 и ПП2, да ни сам првостепени суд није у неким чак и важнијим деловима поверовао исказима сведока сарадника, да их је и суочавао на околност тачности и истинитости, па је тако неке од окривљених и ослободио упркос исказима сведока сарадника који су их теретили (на пример, ослобођен је окр. ЊЊ упркос терећењу од стране сведока сарадника РР), што је све обзиром на кључну улогу ова два лица у дешавањима на ЦЦ1 и ЦЦ приликом стрељања заробљеника, као и неистине које су износили у својим исказима, за последицу требало да има иницијативу Тужилаштва за ратне злочине да им се одузме статус сведока сарадника или одлуку суда да не прихвати њихове исказе из разлога што су неистинити, а њихова улога и значај у извршењу кривичног дела који је предмет поступка је претежнији од исказа које су дали.

64. Супротно жалбеним наводима, другостепени суд налази да је првостепени суд правилно поступио када је прихватио исказе сведока сарадника РР и РР1, а из разлога датих на странама 207-216 побијане пресуде, о чему ће наставно кроз одговоре на поједине жалбене наводе још бити речи. Закључак првостепеног суда да сведоци сарадници у односу на активности појединих окривљених исказују идентично, те да су те њихове тврдње потврђене неким непосредним или посредним доказима, уз уверљиво и логично образложење првостепеног суда у погледу неприхватања њихових исказа датих у својству „обичних сведока“, које и сам суд оцењује као неистините, али и објашњиве обзиром на ситуацију у којој су се налазили, препознајући неке „недоследности“ у исказима сведока сарадника и одређене контрадикторности, објашњавајући их на пример у односу на сведока сарадника РР и са карактеристикама његове личности, са прећуткивањем дела својих активности или заблудом у погледу личности, односно у односу на сведока сарадника РР1 погрешним уверењем и оценом учешћа појединих лица у стрељању, несезањем или прећуткивањем дела својих активности, што је све првостепени суд регистровао и оценио, генерално прихватајући исказе оба сведока сарадника и заснивајући на њима пресуду, је у потпуности прихватљив и за другостепени суд.

65. Статус сведока сарадника који је добијен на почетку кривичног поступка за ратни злочин на пољопривредном добру ЦЦ1 у односу на оба сведока сарадника, добијен је на основу одговарајућих одредби Законика о кривичном поступку и суштински није компромитован приговорима одбране током целог поступка и жалбеним наводима којима се покушавају и у овој фази поступка оспорити разлози и основи за добијање тог статуса и његово задржавање у даљем току поступка.

66. Првостепени суд је исказе сведока сарадника ценио као и сваки други исказ, односно доказ који је изведен на главном претресу. Ови искази подлежу оној истој законској процедури и употреби истог логичког инструментаријума као и сви други докази и суд је у односу на ове доказе везан оним истим одредбама, у првом реду одредбом члана 18 и 352 ЗКП-а, као и у односу на било који други доказ који је изведен на главном претресу. Начело слободног уверења у оцени доказа није ограничено код оцене исказа сведока сарадника, нити постоји обавеза суда да одређене чињенице утврђује искључиво одређеном врстом доказних средстава. У супротном, када би искази сведока сарадника увек и апсолутно представљали непорециву истину, тада би изостала потреба за

доказним поступком и извођењем других доказа и њиховом оценом и у суштини би се дерогирала нека од најважнијих начела кривичног поступка, као што су слободна оцена доказа, начело контрадикторности поступка или начело тражења материјалне истине.

67. Управо на тај начин, анализирањем сваког доказа посебно и свих доказа заједно, првостепени суд је оценио и закључио да се могу прихватити искази сведока сарадника упркос одређеним нетачностима и недоследностима, о чему је напред било речи, те да се на њима може заснивати пресуда. Овакав став првостепеног суда прихвата и Апелациони суд.

68. Слично размишља и Међународни кривични трибунал за бившу Југославију који у пресуди Жалбеног већа у предмету „Купрешкић“ између осталог закључује „претресно веће је најпованије да утврди да ли је сведок веродостојан и да одлучи ком ће сведочењу дати предност, а да при том не мора нужно артикулисати сваки корак у резонавању које га је довело до одлуке о тим питањима“. О појединим жалбеним наводима којима се конкретније оспоравају искази појединих сведока сарадника и у односу на одређене окривљене биће у наставку ове одлуке још речи.

69. Жалбама браниоца окривљених АА, ВВ и ББ, адвоката АБ, браниоца окривљеног КК, адвоката КА и браниоца окривљеног ИИ, адвоката ИА, оспорен је став првостепеног суда да је у конкретном случају реч о ратном злочину против ратних заробљеника.

70. Наиме, бранилац адвокат КА сматра да припадници хрватских оружаних снага нису могли бити дефинисани нити им је могао бити дат статус ратних заробљеника, обзиром да је Хрватска тада била још у саставу једине међународно признате државе – СФРЈ, па према томе, није ни имала право на сопствене оружане снаге. Осим тога, бранилац сматра да су се у болници у ЦЦ2 склонили и многи који су раније починили злочине и који су се „маскирали“ у болеснике. Овакав пропуст првостепеног суда којим је жртвама – оштећенима у овом кривичном делу који је предмет кривичног поступка дат статус ратних заробљеника, овај жалилац сматра битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а, јер недостају разлози о одлучној чињеници.

71. Бранилац окривљеног ИИ, адвокат ИА сматра такође да није јасно дефинисан статус ратних заробљеника, нити је статус жртава правилно уподобљен са Женевским конвенцијама, наводећи да се међу убијенима неспорно налазе и две жене, од којих је једна била у високом степену трудноће, а друга стара 60 година, што би указивало на постојање цивила међу убијенима. Уз то, код 50 обдукованих лица констатовани су медицински разлози превијања тела, што имплицира на закључак да је реч о рањеницима или болесницима.

72. Овај жалилац указује и на могуће кршење одредбе члана 37 првог Допунског протокола којим су забрањене перфидне радње, међу које улази и претварање да је неко неспособан услед рана и болести, претварање да је неко цивил, да има статус неборца итд. На тај начин створена је ситуација да таква лица не би требало да уживају статус ратних заробљеника. Сматра да став

првостепеног суда где тврди да је умишљај окривљених – извршилаца кривичног дела био усмерен ка извршењу кривичног дела према ратним заробљеницима јер су их они тако сматрали и доживљавали, не може у потпуности решити односно обухватити сва напред поменута питања. Ове повреде бранилац, адвокат ИА је сврстао међу повреде Кривичног закона због којих је побијао првостепену пресуду.

73. По оцени Апелационог суда правилно је првостепени суд поступио када је оружани сукоб на подручју ЦЦ2 у то време оквалификовао као немеђународни оружани сукоб, који заправо представља сукоб на територији једне државе (тада још увек једино међународно признате државе – СФРЈ), где оружане снаге друге државе не учествују у војним операцијама. Немеђународни оружани сукоб је уређен како домаћим, тако и међународним правом који се односи на људска права, затим посебно и чланом 3 заједничким за све Женевске конвенције из 1949. године, Допунским протоколом II, другим посебним уговорним правилима која се односе на унутрашњи оружани сукоб и правилима међународног обичајног права.

74. Што се пак тиче статуса ратног заробљеника, он се као што је познато не појављује у унутрашњем (немеђународном) оружаном сукобу, осим ако се стране у сукобу не сагласе да тај статус обезбеде лицима лишеним слободе. Извесно је (а како то правилно закључује првостепени суд) да се ради у конкретном случају о ратним заробљеницима и то већ због тога што је код извршилаца овог кривичног дела евидентно постојала свест да се ради о припадницима противне стране, јер окривљени, сведоци, сведоци сарадници, дакле сви говоре о ратним заробљеницима, иако међу њима постоје и две касније убијене жене и одређени број извесно медицински збринутих лица, дакле – рањеника.

75. На то уосталом указује и Списак Главног штаба санитета Републике Хрватске, као и став Владе САО Крајине, којима се од ЈНА тражи предаја заробљеника („ЗНГ“ и „усташа“). О томе такође говоре и одређени писмени докази који указују на прихватање и примену одредби међународног права од стране ЈНА, а који су изведени у доказном поступку пред првостепеним судом и поменути у пресуди, као што су: Наредба Команде Прве ВО од 18.11.1991. године из које произилази да је ЈНА пристала да припаднике хрватских оружаних снага сматра ратним заробљеницима и да се према њима има применити III Женевска конвенција. О томе говори и ратни дневник Гардијске моторизоване бригаде, који је такође прочитан на главном претресу, где је на страни 02935479 Дневника за дан 18.11.1991. године мајор СС2 унео белешку „К-дант ОГ „Југ“ разговарао са представником (повереником) ХДЗ за ЦЦ2 око услова за предају усташких снага у ЦЦ2. Завршено је безусловном предајом и гарантована сигурност усташким снагама у складу са Женевском конвенцијом“. То управо доказује не само постојање преговора између страна у сукобу, у којима се између осталог договарао и статус лица лишених слободе, већ и постојање несумњивог закључка да се таква лица третирају као ратни заробљеници.

76. Из ових писмених доказа као и исказа саслушаних лица произилази несумњив закључак да су припадници хрватских оружаних снага били

идентификовани и стављени под надзор ЈНА у својству ратних заробљеника, те да је ЈНА и званично кроз писмене документе – доказе који су изведени у првостепеном поступку и кроз исказе саслушаних лица који о томе говоре третирали приликом преговарања као и приликом заробљавања лица лишена слободе, као ратне заробљенике. Овакав третман се односио не само на лица лишена слободе приликом предаје и преузимања болнице већ и нешто раније, приликом предаје тзв. Митничког батаљона хрватских оружаних снага. Овакав став првостепеног суда у погледу статуса ратних заробљеника, за последицу има правилан закључак истог суда да каснијим поступком према заробљеним припадницима хрватских оружаних снага (који су описани у изреци првостепене пресуде), поступљено супротно члану 3 став 1 тачка а и ц, члану 4 -а став 1, 2 и 4 III Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима и члану 4 став 1 и став 2 тачка а и е Допунског протокола из 1977. уз Женевске конвенције из 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба.

77. Присуство две жене за које се са извесношћу може претпоставити да су биле цивили и одређеног броја рањеника, а што би имплицирало и на кршење и неких других Женевских конвенција и по оцени другостепеног суда не доводи у сумњу правилан закључак првостепеног суда да је обзиром на све у образложењу побијане пресуде дате разлоге и напред наведене ставове Апелационог суда са тим у вези, реч о кривичном делу против ратних заробљеника.

78. Жалбама се заправо указује на постојање више кривичних дела у стицају и имплицитно наговештава на могуће постојање или реалног или идеалног стицаја кривичних дела. Наиме, сугерише се да су окривљени могуће је својим радњама кршили и неке друге Женевске конвенције и то I Женевску конвенцију која се односи на побољшање положаја рањеника и болесника у оружаним снагама у рату и IV Женевске конвенције која се односи на заштиту грађанских лица за време рата.

79. Жалбено оспоравање постојеће квалификације кривичног дела за које је утврђено да су га окривљени учинили иде за тим да се тврди како се не зна са сигурношћу које су то кривично дело окривљени извршили, обзиром да су остварени елементи кривичног дела који садрже две или три квалификације, односно инкриминације, па би се учињено дело могло правно оценити и према тим квалификацијама. Првостепена пресуда, тврде жалиоци не даје јасан одговор на то питање.

80. Веће Апелационог суда налази да се у конкретном случају извесно ради о привидном идеалном стицају на основу алтернативитета. Наиме, јасно је да су окривљени (они који су оглашени кривима), сваки својом радњом извршења извршили кривично дело, тако да у тој радњи извршења постоје елементи не једног него два односно три облика извршења кривичног дела за који је КЗ-ом предвиђена иста казна. То су осим кривичног дела које им је стављено на терет и за које су оглашени кривим, дакле, осим кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ још и елементи кривичног дела ратног злочина против рањеника и болесника из члана 143 КЗ СРЈ и кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, а која су кривична дела исте тежине и са истом предвиђеном

казном.

81. Јасно је да се не може узети да постоји реални стицај тих кривичних дела, већ да постоји само једно кривично дело, јер је само једном повређено заштитно добро и остварена је само једна забрањена последица. Правилно је првостепени суд у овом случају оценио и квалификовао радње окривљених као кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ. Радње окривљених са обележјима овог кривичног дела, дакле са обележјима кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника доминирају и претежније су у односу на друге извршене радње. Ове друге радње се не могу самостално процењивати, нити се њих може сматрати посебним кривичним делима, већ управо и само као једно кривично дело, а како је то правилно закључио првостепени суд.

82. Чињеница да је несумњиво највећи број убијених лица припадао лицима која су имала и заслуживала статус ратних заробљеника, те да је како је то већ напред наведено код окривљених постојала свест о томе да су та лица ратни заробљеници, да су их окривљени и повређивали и убијали у контексту чињенице да их они сматрају ратним заробљеницима, јесте основ за правилан закључак првостепеног суда у погледу одлучне чињенице да се у конкретном случају ради о ратним заробљеницима.

83. До идентичног закључка дошло је и Жалбено веће МКТЈ-а у предмету „Блашкић“ које закључује: „Особе које су биле борци, али у време када су злочини против њих почињени нису више учествовале у борбама зато што су напустиле војску, нису више носиле оружје, или су стављене ван строја због рањавања или заробљавања, не добијају статус цивила тиме што у време извршења злочина нису наоружане или у борби“.

84. Због тога су напред наведене жалбе у овом делу као неосноване одбијене.

85. Што се пак тиче евентуалног постојања перфидије на шта се између осталог указује жалбом браниоца окривљеног ИИ адвоката ИА, у побијаној пресуди је поменуто и то питање, када је наведено да су сви заробљени у болници сматрани и третирани од стране ЈНА као ратни заробљеници. Надаље, наведено је да је рађена и „тријажа“ односно да је издвајано болничко особље од осталих заробљених лица. Јасно је међутим да у ситуацији када постоји сумња о томе да ли заробљено лице има право на статус ратног заробљеника, односно да постоји сумња о томе да је реч о цивилу који је лишен слободе, односно заробљен или пак да је реч о борцу који је скинуо униформу, мора се а како то предвиђају норме међународног права са тим лицима поступати као са ратним заробљеницима, све док надлежни суд не одреди њихов статус.

86. Да ли је у конкретном случају у понашању неких од заробљених припадника хрватских оружаних снага било елемената перфидије или обмане, тачније намерног пресвлачења из војничке униформе у цивилну или болничку одећу и у којој мери, првостепени суд се извесно није детаљно бавио, нити му је то у осталом и био задатак. Међутим, јасно је да и у случају утврђене перфидије поступак и третман према заробљеним лицима би требао да буде идентичан

поступању као са ратним заробљеницима, што је у конкретном случају евидентно изостало.

87. Жалбом бранилаца окривљених АА, ВВ и ББ, адвоката АБ побија се првостепена пресуда због постојања битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а, а која се састоји у, по мишљењу жалиоца изостанку у изреци побијане пресуде субјективних околности из којих би се видело да је кривично дело скривљено, у којем случају а како то тврди овај бранилац заправо нема ни кривичног дела.

88. Супротно ставу жалиоца другостепени суд налази да су у изреци првостепене пресуде јасно описане радње извршења кривичног дела за које су између осталог и окривљени АА, ВВ и ББ оглашени кривима из којих се на несумњив начин могу утврдити сва битна обележја кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у вези са чланом 22 КЗ и то како она објективна, тако и субјективна обележја овог кривичног дела. Апелациони суд налази да су битни елементи овог кривичног дела јасно описани у односу на сваког од окривљених, због чега су супротни жалбени наводи оцењени неоснованим.

89. Жалбом бранилаца окривљених АА и ВВ, адвоката АБ, као и самог окривљеног АА оспорава се став првостепеног суда да су окривљени ВВ и ВВ имали статус и звање команданта односно заменика команданта Територијалне одбране ЦЦ2, тачније оспорава се само постојање ТО ЦЦ2, сматрајући да је реч о нечему што није постојало, да је ТО ЦЦ2 само формално постојала и само успут помињана, да се на тај начин жели пребацити одговорност са ЈНА на заправо непостојећу ТО, да се одговорност такве ТО још и повећава утврђивањем статуса и звања непостојећег команданта и заменика команданта ТО ЦЦ2 у лицу АА и ВВ и у вези са тиме њихове индивидуалне кривичне одговорности.

90. Супротно ставу жалилаца, Апелациони суд налази да је првостепени суд на околност постојања ТО ЦЦ2, као и ко је, када и како био и постао њен командант, односно заменик команданта, те да ли су и окривљени АА и ВВ у наведеним звањима и својствима тако и поступали *tempore criminis* на пољопривредном добру ЦЦ1, односно на ЦЦ, а како је то и описано у изреци побијане пресуде, извео, правилно оценио и закључио да је на подручју ЦЦ2 непосредно по започињању оружаног сукоба као и за време његовог трајања постојала ТО ЦЦ2, као и ТО ЦЦ3 (једног од делова ЦЦ2), као у осталом и неких других места, да је ТО имала своју командну структуру, да је у почетку на челу ТО ЦЦ2 био СС3, а негде почетком новембра 1991. године командант ТО је постао АА, коме је заменик био ВВ.

91. О томе се цитирају и оцењују искази нпр. сведока сарадника РР1, окривљеног ЈЈ, сведока СС3, СС4, СС5, СС6, СС7, СС8, СС9, СС2, СС10, СС11, СС12, СС13, СС14, СС15 и СС16, те заштићених сведока Д.В. и М.Д. Апелациони суд је посебно имао у виду да се жалбама у том делу заправо напада правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања, па је у том смислу подржао став првостепеног суда који је управо на основу тих исказа утврдио чињенично стање јер је реч о лицима који су били непосредно

укључени и присутни у време и на месту када су се дешавали догађаји и то како они који су претходили кривичном делу који је предмет овог поступка, односно у време извршења овог кривичног дела, као и то да је реч о лицима од којих су неки мештани ЦЦ2, други високи функционери тадашње САО Славонија, Барања и Западни Срем или припадници ЈНА – војници и официри.

92. Осим тога, и низ писмених доказа – нпр. Наређење Команде ОГ „Југ“ од 21.11.1991. године или Наређење Команде 1 ВО од 18.11.1991. године, која се између осталог упућују и достављају и команданту ТО ЦЦ2, указују на постојање ТО ЦЦ2. О томе се пише и у Наређењу 1 ВО о претпочињавању јединица ТО од 21.11.1991. године, којим се указује и по мишљењу Апелационог суда на правилан закључак првостепеног суда не само о формалном постојању ТО како то тврде жалиоци, без стварне садржине, већ о стварном постојању, оперативности и функционалности јединица ТО ЦЦ2. Заиста, поставља се логично питање због чега би се иначе наредбе ЈНА и то са оперативном садржином којима се тражи учешће јединица ТО ЦЦ2 (нпр, о претпочињавању јединица ТО или о јачању дисциплине) уопште достављале некој команди или некој јединици која не постоји и неком команданту који њоме не командује. Искази сведока и то не само сведока сарадника, већ и „обичних“ сведока, као и неких од окривљених као на пример окр. ЈЈ, а реч је о лицима која у правилу немају разлога да говоре неистину (ово тим пре што добар део њих су заправо пореклом ЦЦ2), дакле нису припадници ЈНА и нарочито не њених безбедносних структура које су како то тврди жалилац – окривљени АА „монтирале“ овај поступак и њега – окривљеног АА и окривљеног ВВ промовисале за непостојеће руководство непостојеће ТО ЦЦ2, управо потврђују ове писмене доказе и на сагласан и логичан начин потврђују навод првостепене пресуде о постојању ТО ЦЦ2 и о командној улози окр. АА као команданта ТО и окр. ВВ као заменика команданта ТО. Жалбама овај закључак првостепеног суда није доведен у сумњу.

93. Тврдње браниоца окривљених адвоката АБ и самог окр. АА да он није сменио ССЗ са места команданта ТО ЦЦ2 оповргнуте су, а како то у осталом исцрпно образлаже првостепени суд, исказима сведока сарадника РР и РР1, те исказима других бројних сведока, у највећој мери истих оних који су говорили о постојању ТО ЦЦ2 и о окривљенима АА и ВВ као команданту и заменику команданта ТО, о чему првостепени суд опширно говори са цитирањем делова исказа тих сведока, као и окривљеног ДД и окривљеног ЈЈ на странама 80 – 92 побијане пресуде, а што у потпуности прихвата и другостепени суд.

94. Жалбама браниоца окривљених АА и ВВ, а посебно жалбом самог окривљеног АА се инсистира и на различитостима, нелогичностима и противречностима у исказима неких од саслушаних сведока, као и сведока сарадника у делу у којем се оспорава учешће и улога окривљених АА и ВВ у односу на сам догађај на ЦЦ1, односно на ЦЦ. У првом реду, указује се на нелогичности које се односе на начин, место и лице које је убило УУ, коју је убио „ТТ1“, али се у пресуди не утврђује да ли је то ТТ или ТТ2, указује се на, по мишљењу жалилаца, пропуст првостепеног суда да пажљивије проучи и валоризује улогу војне полиције, указује на исказе сведока који говоре о постојању, активностима и улози војне полиције на ЦЦ1, оспоравају искази сведока који говоре о окр. АА као команданту ТО и његовој одговорности у

односу на догађаје на самом пољопривредном добру ЦЦ1, указује на одговорност 80-те моторизоване бригаде ЈНА у чијој зони одговорности је било пољопривредно добро ЦЦ1, инсистира на питању ко је, коме и како предао заробљенике, када су они прешли у надлежност „тзв. ТО ЦЦ2“, ко је наредио и како је вршен одабир лица која ће вршити стрељање, ко је наређивао припадницима добровољачке јединице „Лева суподерица“, да ли су у стрељању између осталих учествовали и припадници ЈНА.

95. Такође, оспорава се улога и ауторитет окривљених АА и ВВ, као непостојећих команданта и заменика команданта ТО и њихов наводни ауторитет, указује на противречности које се по мишљењу жалилаца састоје у времену када је почео одвожење заробљеника из хангара на ЦЦ и ликвидација тих заробљеника (16,00 – 16,30 сати), а предаја и обезбеђење ратних заробљеника од стране 80-те моторизоване бригаде је према наводима из жалби завршено у 22,35, што како тврде жалиоци управо говори о важној улози ове јединице ЈНА у догађају на ЦЦ1.

96. Осим тога, оспорава се аутентичност дневника – ратног и оперативног 80-те моторизоване бригаде ЈНА, указује на надимак „ТТ3“, једног од војника те јединице, инсистира се на ставу да је кадровско и организационо стварање ТО ЦЦ2 почело касније, те да у почетку није било никаквих јединица, већ само персоналних послова, приговара поступку првостепеног суда који није учинио више на обезбеђењу сведока – лица односно возача грађевинске машине - утоваривача која је ископала рупу на ЦЦ испред које су нешто касније стрељани заробљеници, а потом и затрпани у тој рупи.

97. Супротно оваквим жалбеним наводима, веће Апелационог суда налази да је доказима које је извео првостепени суд, исцрпно их цитирао и јасно оценио, на несумњив начин утврђено да су окривљени АА и ВВ имали и испољавали своју командну улогу и на самој ЦЦ1, те да су и сами предузели одређене конкретне радње извршења, како је то у осталом и описано у изреци првостепене пресуде. О томе говоре искази сведока сарадника РР и РР1, команданта 80-те моторизоване бригаде, ТТ4, затим низ саслушаних сведока – официра ЈНА, као што су ТТ5 и ТТ6, општећени ОО1 (који је био припадник хрватских оружаних снага), па и окривљених ЈЈ и ДД, а у одређеној мери и искази сведока ТТ7 и ТТ8, а о тим околностима говори и окривљени сада покојни ЕЕ2 приликом свог саслушања у истражном поступку. Закључивање првостепеног суда о постојању „фактичког ауторитета“ код окривљених АА и ВВ, се жалбама не доводи у сумњу. Ови окривљени имају, а како то правилно уочава првостепени суд, моћ да неке од заробљеника издвоје и спасу од стрељања, да неке врате назад, да траже „гаранције“ као нпр. од окривљеног ЈЈ о „квалитету“ заробљеника и „подобности“ да буде спашен, што све говори, уз закључке које је на странама 204 – 205 првостепене пресуде наводи тај суд, о неспорном ауторитету и конкретним радњама које су окривљени АА и ВВ чинили, па самим тиме и њиховој руководећој улози на пољопривредном добру ЦЦ1.

98. У жалбама се инсистира на разликама у небитним чињеницама и покушава се извести закључак о противречности у погледу одлучних чињеница, које су по оцени другостепеног суда у овом делу побијане пресуде правилно

утврђене и оцењене.

99. Што се пак тиче времена повлачења обезбеђења постављеног од стране припадника ЈНА, како је то и наведено у тактичко – оперативном дневнику 80-те моторизоване бригаде (22,35 сати), а како је то и објашњено у побијаној пресуди на странама 219 – 220 и како је утврђено саслушањем лица које је и унело ту белешку (капетан ТТ9) време када је он написао ту белешку, а не време издавања саме наредбе. Став одбране ових окривљених који произилази и из изјављених жалби да је овај догађај „намештаљка“ ЈНА и генерала ТТ10, тадашњег начелника Управе за безбедност ЈНА се код изостанка било којег релевантног доказа који би то поткрепило, оцењује неоснованим.

100. Неосновано се жалбом Тужилаштва за ратне злочине побија првостепена пресуда у односу на окривљене ГГ и КК у делу у коме првостепени суд изоставља ова два окривљена као извршиоце убиства ратних заробљеника на ЦЦ. Упориште жалиоца у односу на окривљеног ГГ јесте исказ сведока ТТ11 који тврди да је окривљеног ГГ видео на ЦЦ, те сведока сарадника ТТ, који говори додуше само о одласку окривљеног ГГ према ЦЦ и заглављивању у блату возила којим је кренуо због чега се и вратио на саму ЦЦ1. Апелациони суд налази да су јасни разлози које даје првостепени суд и који са великом резервом (у том делу) говори о исказу сведока ТТ11, указујући да у осталом ни из таквог исказа не произилази да је окривљени ГГ стајао у стрељачком строју на ЦЦ, што је првостепени суд установио као „минимум“ односно као неку врсту стандарда да би се за неког сматрало да је и пуцао. Ни у жалби Тужилаштва за ратне злочине цитирани исказ сведока ТТ11 не указује на то да је сведок ТТ11 видео окривљеног ГГ у стрељачком строју, већ само да га је видео на ЦЦ.

101. Осим тога, Тужилаштво за ратне злочине у својој жалби указује да се окривљени ГГ, као командант добровољачке јединице „Лева суподерица“ није дистанцирао од радњи његових потчињених сабораца из јединице којом је командовао, а који извесно врше кривично дело и убијају – стрељају заробљенике. Имајући у виду да је окривљеном ГГ у чињеничном опису оптужнице као радња извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника стављено на терет извршење убиства, дакле стрељање на рупи на ЦЦ, али не и инкриминација на коју се жалбом Тужилаштва за ратне злочине имплицитно указује, а то је издавање наређења за убијање односно стрељање, те код изостанка сигурних и несумњивих доказа у односу на окривљеног ГГ да је сам лично учествовао у стрељању ратних заробљеника и код непостојања оптужбе за ово кривично дело где би му се као радња извршења стављало на терет издавање наређења за стрељање ратних заробљеника, првостепени суд је правилно поступио када је из изреке првостепене пресуде изоставио навод у којем је а према чињеничном опису из оптужнице стајало да је окривљени ГГ учествовао у стрељању ратних заробљеника.

102. Што се пак тиче окривљеног КК жалбено упориште Тужилаштва за ратне злочине којим се оспорава првостепена пресуда у делу где је окривљени КК изостављен као један од учесника у стрељању заробљеника на ЦЦ, јесте исказ сведока сарадника РР који говори о повратку окривљеног КК са ЦЦ уз речи „порокали смо пичке усташке“. Предње тврдње су без основа јер првостепени суд у изостанку других доказа – сведока који би потврдили да су

окривљеног КК и видели на ЦЦ, а што прихвата и овај суд, а нарочито да су га видели у стрељачком строју, што је минимум који се тражи да би се за неког са сигурношћу закључило да је учествовао у стрељању заробљеника, правилно сматра недовољним за поуздан закључак, а да би се само на основу таквог исказа могло са сигурношћу утврдити да је окривљени КК учествовао у извршењу тог кривичног дела на начин описан у оптужници. Наравно, неразумљивост и неморалност такве изјаве је неупитна, али сама таква изјава уз порицање окривљеног КК током целог кривичног поступка да је извршио ово кривично дело, уз непостојање доказа који би упућивали на супротно, односно учешће окривљеног КК у стрељачком строју, не може бити једини темељ за осуђујућу пресуду како се то жалбом Тужилаштва за ратне злочине тражи. Стога је правилан закључак првостепеног суда којим је окривљени КК изостављен у изреци првостепене пресуде из радње извршења учествовања у стрељању ратних заробљеника на ЦЦ.

103. Жалбени став Тужилаштва за ратне злочине да би окривљени ГГ и КК „у најмању руку“ требали бити (ако већ не за оно за шта су оптужени) оглашени кривима за саизвршилаштво у радњи извршења кривичног дела ратног злочина, и то на начин да су обезбеђивали довођење заробљеника на ЦЦ као и њихово несметано стрељање, нема упориште у чињеничном опису оптужнице Тужилаштва за ратне злочине, којим су јасно описане радње извршења и учешће окривљених у тим радњама. „Додавање“ нових радњи више и преко онога што је оптужницом наведено, а како то сада у жалби предлаже Тужилаштво за ратне злочине, представљало би заправо прекорачење оптужбе, обзиром да се пресуда може односити како на лице које је оптужено, тако и на дело које је предмет оптужбе, а како то стоји у члану 351 ЗКП-а, што када би се прихватио став жалиоца не би био случај. Да је првостепени суд поступио на начин како то сада у жалби предлаже Тужилаштво за ратне злочине извесно би битно повредио одредбе кривичног поступка предвиђене чланом 368 став 1 тачка 8 ЗКП-а. Због тога је жалба Тужилаштва за ратне злочине у овом делу неоснована.

104. Неосновано се жалбама браниоца окривљеног ГГ, адвоката ГА и ГА1 побија првостепена пресуда због битних повреда одредаба кривичног поступка, када се а како то тврде жалиоци као одлучна чињеница која није правилно утврђена наводи време када је почела ликвидација ратних заробљеника, а то све према пресуди Међународног кривичног Трибунала за Бившу Југославију која је изведена као доказ у току поступка, односно према исказима саслушаних лица а која се детаљно цитирају у овим жалбама и тиме оспоравају искази у првом реду сведока сарадника који својим исказима терете окривљеног ГГ. У том контексту помиње се и видео снимак чију аутентичност жалиоци оспоравају. Првостепеном суду се замера што није детаљније образложио и изјаснио се на примедбе одбране у односу на исказе сведока сарадника којима се поклања вера. Указује се и на став МКТЈ о „неверовању“ исказу сведока РР који је дао пред МКТЈ-ом, а којем првостепени суд верује и на његовом исказу датом у поступку пред првостепеним судом између осталог заснива своју пресуду. Став је жалилаца да је реч о сведочењу „по задатку“.

105. Ови жалбени наводи се подводе и под жалбени основ побијања првостепене пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања,

те се између осталог указује и то посебно жалбом браниоца окривљеног адвоката ГА1 на разлике у исказима сведока сарадника датим током кривичног поступка. Обзиром на то сматра се да је првостепени суд због учињених битних повреда одредаба кривичног поступка, чињенично стање погрешно и непотпуно утврдио те на исто неправилно применио кривични закон, окривљеног ГГ огласио кривим за кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

106. Супротно ставу жалилаца, Апелациони суд налази да је првостепена пресуда у делу у којем се образлаже учешће и одговорност окривљеног ГГ у ударању ратних заробљеника у хангару на пољопривредном добру ЦЦ1 дата са јасним и за овај суд прихватљивим образложењем. Разлози које је дао и којима првостепени суд образлаже зашто верује сведоку сараднику РР који говори о присуству окривљеног ГГ још од доласка аутобуса на ЦЦ1, описујући да га је видео у више наврата како је улазио у хангар, да га је видео да удара заробљенике, при којем исказу је остао и код суочења, уз изостанак разумног објашњења зашто би сведок сарадник РР неосновано теретио окривљеног ГГ и измишљао лице и догађаје, доводе до закључка да је првостепени суд правилно поступио када је нашао да је окривљени ГГ извршио ово кривично дело и у хангару ударао ратне заробљенике. Жалбено оспоравање кроз поменуто неслагања око тачног времена доласка уз неспорну чињеницу коју и сам окривљени ГГ признаје да је био на ЦЦ1 и тамо провео извесно време, оспоравање аутентичности видео снимка, као и целокупног исказа сведока сарадника отклоњени су јасним разлозима датим у побијаној пресуди која у овом делу не садржи битне повреде одредаба кривичног поступка, а чињенично стање је и по оцени другостепеног суда у потпуности и правилно утврђено, те је на исто правилно примењен кривични закон.

107. Што се пак тиче оспоравања првостепене пресуде у односу на окривљеног КК из истих жалбених основа, а како је то наведено у жалби браниоца окривљеног КК, адвоката ГА1, они се у суштини свде на оспоравање исказа сведока сарадника РР1, те кроз то правилности и потпуности утврђеног чињеничног стања а потом и закључка и става првостепеног суда у погледу доказаности радње извршења за коју је окривљени КК оглашен кривим, а то је ударање заробљеника у шпалиру. Жалилац сматра да је исказ сведока сарадника РР1 непоуздан и несигуран, јер како се то уосталом жалбом указује такав исказ није потврђен ни приликом суочења окривљеног КК са сведоком сарадником РР1. У потврду тих навода цитирају се делови исказа који су по оцени жалиоца непрецизни, нејасни и несигурни, наводи се да се сведок сарадник РР1 „постепено присећао“ улоге окривљеног КК у догађају. Супротно ставу жалиоца, извесност у погледу тачности исказа сведока сарадника РР1 у који је првостепени суд у потпуности уверен и из којег произилази да је окривљени КК био у шпалиру и да је ударао заробљенике који је на посредан начин потврђен и кроз одбрану окривљеног ЗЗ, који признаје да се налазио у шпалиру (претресао је заробљенике) и да је видео окривљеног КК, као и уосталом окривљеног ЖЖ, дели и другостепени суд и налази да се жалбом овакав став првостепеног суда не доводи у сумњу.

108. Жалбом браниоца окривљеног КК, адвоката КА оспорава се првостепена пресуда због битних повреда одредаба кривичног поступка из

члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а, и тврди да у ожалбеној пресуди нема разлога о одлучним чињеницама, нити се те одлучне чињенице уопште наводе, а које би потврђивале у изреци првостепене пресуде изнету констатацију о ударању ратних заробљеника у шпалиру, јер како се то жалбом истиче изведени докази управо указују на супротно и потврђују одбрану окривљеног КК.

109. О томе да је окривљени КК био у шпалиру и да је тукао заробљенике говори, а на шта се првостепеном пресудом указује на недвосмислен начин сведок сарадник РР1. Тај исказ је потврђен суочењем са окривљеним КК, а како је већ напред наведено и окривљени ЖЖ који је несумњиво био у шпалиру и како то тврди само претресао заробљенике, такође је видео на ЦЦ1 окривљеног КК (као у осталом и окривљеног ЖЖ). Исказом сведока сарадника РР1 утврђено је учешће и радња окривљеног КК у шпалиру, а из одбране окривљеног ЗЗ је утврђено да је окривљени КК био и када је био на ЦЦ1, тачније да је био у време шпалира и ударања заробљеника у њему, а не како је то у својој одбрани тврдио окривљени КК знатно касније када више шпалира није било, а заробљени већ били смештени у хангар. Изостанак прецизних детаља у исказу сведока сарадника РР1 о тачном тренутку доласка на ЦЦ1, који је аутобус са ратним заробљеницима по реду тада био истоваран, непрецизности у распореду лица у шпалиру, непомињање овог окривљеног као у осталом и окривљеног ЖЖ у исказу сведока сарадника РР, ни по оцени другостепеног суда не дезавуише тачност исказа сведока сарадника РР1, како то у осталом правилно наводи првостепени суд.

110. Оспоравање става првостепеног суда због неприхватања исказа сведока ТТ12, што по оцени другостепеног суда представља заправо жалбени основ побијања пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања је неутемељен из разлога што је првостепени суд дао јасне разлоге и објаснио које чињенице јесте утврдио и на основу којих доказа, па инсистирање на овом доказу као кључном којим би се оспорило постојање одлучних чињеница је оцењено као неосновано и жалбом првостепена пресуда у том делу није доведена у сумњу.

111. На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио и кривични закон и окривљеног огласио кривим због извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

112. Жалбом окривљеног КК побија се првостепена пресуда због свих законом предвиђених разлога, док се из образложења жалбе закључује да се првостепена пресуда побија због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. У првом реду оспорава се исказ сведока сарадника РР2, врши поређење са исказом сведока сарадника РР, који како се то жалбом инсистира не уочава окривљеног КК у шпалиру, указује на непрецизност како то оцењује жалиоц у опису присутних у шпалиру који је дао сведок сарадник РР, оцењује да видео запис на којем се види и овај окривљени заједно са окривљеним ГГ и ТТ13, чини готово немогућим да окривљени КК обзиром на време снимања које је наведено на снимку убрзо затим буде и у шпалиру на ЦЦ1, а тиме се управо доказује нетачност исказа сведока сарадника РР1.

113. Супротно ставу окривљеног КК изнетом у жалби, првостепена пресуда по оцени Апелационог суда садржи јасне разлоге зашто се верује исказу сведока сарадника РР1, објашњава учешће и радње у шпалиру, његово трајање као један жив и динамичан догађај са мноштвом људи у њему и око њега који улазе и излазе или пролазе кроз њега, због чега је и могуће да се не виде баш сви људи који су у њему. Овакав по свему логичан и реалан приступ и објашњење првостепеног суда прихватљиво је и за другостепени суд и жалбом окривљеног КК као и његових бранилаца се не доводи у сумњу.

114. Жалбама браниоца окривљеног ЋЋ, адвоката ЂА као и самог окривљеног ЋЋ, побија се првостепена пресуда из свих законом предвиђених разлога. По оцени другостепеног суда жалбом окривљеног ЋЋ првостепена пресуда се заправо побија због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, о чему ће наставно још бити речи.

115. Бранилац окривљеног ЋЋ, адвокат ЂА указује на разлике између усменог образложења пресуде датог од стране председника већа након објављивања пресуде, а према транскрипту са главног претреса и саме писмено израђене пресуде и образложења датог у њој. Наиме, предмет жалбеног поступка јесте писмено израђена пресуда која је достављена странкама и која мора у потпуности да одговара пресуди која је објављена. Извесно је да је за жалбени поступак релевантно образложење које је дато у писмено израђеној пресуди, а не усмено образложење председника већа дато после објављивања пресуде које како то у осталом и предвиђа члан 357 став 2 ЗКП-а, подразумева обавезу председника већа да након прочитане изреке пресуде „саопшти укратко разлоге пресуде“. Због тога је овај жалбени навод којег бранилац подводи под битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а одбијен као неоснован.

116. Неосновано се жалбом браниоца окривљеног ЋЋ, адвоката ЂА побија првостепена пресуда и инсистира на противречности, нејасности и недовољности разлога и доказа на основу којих се утврђује присуство окривљеног ЋЋ на ЦЦ и његово учешће у убијању ратних заробљеника. Жалбом се оспорава и исказ окривљеног ДД дат у предкривичном поступку, којим се између осталог терети и окривљени ЋЋ којег је окривљени ДД видео на ЦЦ и описао његово учешће. Разлози због којих је првостепени суд прихватио исказ – одбрану окривљеног ДД у предкривичном поступку, а то у потпуности прихвата и другостепени суд су напред наведени и нема потребе за њиховим понављањем.

117. Супротно жалбеним наводима, Апелациони суд прихвата закључак из побијане пресуде о постојању несумњивих доказа и то у првом реду кроз исказ сведока сарадника РР1, затим кроз исказе сведока ТТ11 и ТТ7 и кроз већ поменути исказ окривљеног ДД да је окривљени ЋЋ извршио кривично дело како је то и описано у изреци ове пресуде.

118. Окривљени ЋЋ иако оспорава првостепену пресуду из свих законом предвиђених разлога, у суштини побија пресуду због пропуста у правилном и потпуном утврђивању чињеничног стања, уз то као и његов бранилац оспорава и усмено образложење првостепене пресуде дато приликом њеног објављивања

(о чему је већ било речи), инсистира на пропусту првостепеног суда да непосредно саслуша сведока ТТ14 (иначе брата окривљеног ЂЂ), већ се првостепени суд погрешно како то тврди жалилац задовољава читањем исказа овог сведока добијеног кроз међународну замолницу, чиме је осим већ поменутог пропуста у правилном комплетирању чињеничног стања, повређено и право окривљеног ЂЂ на одбрану. Осим тога, жалилац сматра да је и сам исказ тачније записник о саслушању сведока ТТ14 неваљан, јер је прибављен супротно одредбама ЗКП-а, оспорава се и исказ сведока ТТ11, предлаже саслушање нових сведока (који су већ били предложени у првостепеном поступку и о чему је првостепени суд већ дао своје мишљење), анализира исказ сведока сарадника РР1, нарочито у погледу начина паљбе приликом пуцања у заробљенике – рафално или јединачно, посебно се инсистира у жалби окривљеног као у осталом и у жалби његовог браниоца адвоката ЂА на постојању крајње нужде, обзиром да је према наводима из материјалне одбране окривљеног, а вишеструко поновљеног у жалбама, он био присиљен од стране ?? лица са надимком „??“ и то под претњом упереног оружја на учествовање у убијању заробљеника, о чему се детаљно изјашњава сам окривљени ЂЂ у својој жалби.

119. Ови жалбени наводи нису могли бити прихваћени и оцењени као основани, јер су разлози које је дао првостепени суд, а на основу којих прихватајући већ поменуте исказе сведока сарадника РР1, сведока ТТ11 и ТТ7, као и окривљеног ДД из предкривичног поступка налази да је доказано да је окривљени ЂЂ извршио кривично дело како је то описано у изреци првостепене пресуде, што се жалбом не доводи у сумњу. Тврђење жалилаца да је то било у крајњој нужди се и по налажењу Апелационог суда не може прихватити. Окривљени ЂЂ не нуди доказе који би суштински оспорили наведене исказе, нити пак доказе који би потврдили навод одбране као и жалби, о постојању крајње нужде. Инсистирање на саслушању сведока ТТ15 и ТТ16, као и на непосредном саслушању сведока ТТ14, код неспорне чињенице да тај сведок није ни био на ЦЦ1, нити о томе може имати икаквих сазнања, а о чему је првостепени суд већ одбијајући раније такве предлоге, дао своје и за овај суд прихватљиво мишљење, другостепени суд оцењује као неосновано. Чињенично стање у односу на окривљеног ЂЂ овај суд налази као правилно и потпуно утврђено на основу разлога датог од стране првостепеног суда кроз правилну оцену доказа – исказа напред поменутих лица.

120. На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио и кривични закон када је нашао да су у радњама окривљеног ЂЂ садржана сва битна обележја кривичног дела ратно злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

121. Неосновано се жалбама окривљеног ЕЕ и његовог браниоца адвоката ЕА побија првостепена пресуда и то жалбом браниоца окривљеног из свих законом предвиђених разлога, док жалба окривљеног ЕЕ не садржи јасно наведене основе, али се из образложења жалбе закључује да се пресуда побија понајпре због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. У обе ове жалбе оспорава се одлука првостепеног суда да се прихвати и користи као доказ, записник о исказу окривљеног ДД датом у предкривичном поступку пред овлашћеним службеним лицем Министарства унутрашњих послова Републике

Србије. Како је о неоснованости жалби оних жалилаца укључујући ту и окривљеног ЕЕ и његовог браниоца адвоката ЕА у односу на правилност поступка првостепеног суда у вези прихватања и увођења у корпус доказа поменутог записника и заснивања пресуде на таквом записнику напред већ било речи, то овде треба само навести да је овај жалбени навод окривљеног ЕЕ и његовог браниоца ЕА у овом делу оцењен као неоснован.

122. Оспоравање првостепене пресуде кроз тврдњу да изведени докази нису цењени ни појединачно ни у међусобној повезаности, уз образлагање закључка о чињеницама које су тако утврђене, а како се то тврди у жалби браниоца адвоката ЕА, нема упориште у образложењу првостепене пресуде. Наиме, образложење првостепене пресуде у свом највећем делу заправо и представља прво интерпретацију, анализу и потом оцену изведених доказа и то у односу на сваког од окривљених (оних који су оглашени кривима и оних који су ослобођени), па тако и у односу на окривљеног ЕЕ.

123. Првостепени суд је а како се то и наводи у образложењу потврду и доказаност навода из оптужнице у односу на окривљеног ЕЕ, (као у осталом и у односу на окривљеног ДД), нашао искључиво у записнику о саслушању окривљеног ДД из предкривичног поступка. Сам окривљени ЕЕ не спори да је био на ЦЦ1 (тражећи тамо своју ћерку), што уосталом потврђују и сведоци, с тим што првостепени суд не верује окривљеном ЕЕ у погледу дужине боравка на ЦЦ1, отклањајући са убедљивим разлогом нелогичне, па самим тим и неуверљиве исказе који поткрепљују такву одбрану окривљеног, као што је нпр. исказ сугруге окривљеног ЕЕ.

124. Што се пак тиче оспоравања боравка на ЦЦ и учествовања у стрељању ратних заробљеника, жалбени наводи иду у правцу закључка да првостепени суд погрешно резонује и закључује да је и окривљени ЕЕ „био на рупи“ и стрељао ратне заробљенике, уз то оспоравајући и изреку првостепене пресуде уз тврдњу да нема уопште описа радње извршења кривичног дела за окривљеног ЕЕ, тачније где је, када, како, из чега и у колико људи пуцао окривљени ЕЕ.

125. Супротно жалбеним наводима, Апелациони суд налази правилним закључак првостепеног суда да се на основу кључног доказа у односу на окривљеног ЕЕ, као и других посредних или контролних доказа може са сигурношћу закључити да је окривљени ЕЕ учествовао у стрељању ратних заробљеника на ЦЦ. Окривљени ЕЕ је поменут у исказу окривљеног ДД у опису радње стрељања (ко је и како стајао од познатих) и то на самој рупи где окривљени ДД помиње и себе и окривљеног ЕЕ. Логичан и за другостепени суд је прихватљив закључак првостепеног суда да се у таквој ситуацији боље памте радње познатих лица, што укључује и окривљеног ЕЕ којег ДД познаје од раније, него ли радње непознатих људи. „Стандард“ првостепеног суда да стајање у стрељачком строју подразумева и пуцање у заробљенике, а који став односно стандард како је то већ речено делује и логично и прихватљиво, и за другостепени суд испуњен је у овом случају у односу на окривљеног ЕЕ, што се жалбама неуспешно оспорава. Наиме, окривљени ДД у свом исказу наводи да „мисли“ да је пуцао и ЕЕ, што додатно појачава став првостепеног суда о учешћу окривљеног ЕЕ у стрељању, обзиром да га ДД експлицитно помиње

набрајајући уз друга позната лица која су учествовала у стрељању.

126. Жалбом браниоца окривљеног ЕЕ, адвоката ЕА, оспорава се поступак првостепеног суда у делу где је прочитан исказ окривљеног ЕЕ2 званог „ЕЕ3“ дат у истражном поступку тврдећи да из језичког и логичког тумачења члана 337 став 1 о читању записника о саслушању умрлих саопштених (на основу којег члана је и прочитан побијани исказ) произилази да окривљени ЕЕ2 тада још није био оптужен, јер је реч о исказу датом у истражном поступку, дакле пре евентуалног подизања оптужнице. Супротно оваквом ставу жалиоца, одредбом члана 221 тачка 5 ЗКП-а, прописано је да је израз окривљени општи назив за окривљеног, оптуженог и осуђеног. То по налажењу другостепеног суда је и дало за право првостепеном суду да прочита исказ којег је покојни ЕЕ2 дао у истражном поступку у својству окривљеног, а у смислу члана 221 тачка 2 ЗКП-а, дакле у ситуацији када је против њега било донето решење о спровођењу истраге, што се у осталом жалбом и не доводи у сумњу.

127. Инсистирање жалиоца да се на јаснији и прецизнији начин недвосмислено и тачно претходно утврде све радње и околности извршења кривичног дела, а што како се то жалбом тврди није учињено и представља пропуст, па самим тиме чини и битну повреду одредаба кривичног поступка из тачке 11 става 1 члана 368 ЗКП-а, није основан. Наиме, по налажењу другостепеног суда радња извршења овог кривичног дела у изреци пресуде описана је на јасан и недвосмислен начин за сваког окривљеног, па тако и за окривљеног ЕЕ и то на начин довољан да определи и препозна учешће овог окривљеног као и свих осталих окривљених који су учествовали у стрељању ратних заробљеника, а оглашени су кривима, те није било потребе нити то представља одлучну чињеницу и битно обележје кривичног дела да се утврђују околности које жалиоци неосновано сматрају битнима као што су: због чега је окривљени пуцао, у колико је људи пуцао и из чега је пуцао.

128. На овако потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио и кривични закон када је у тако доказаним радњама окривљеног утврдио постојање кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

129. Неосновано се жалбама окривљеног ЖЖ и његовог браниоца адвоката ЖА побија првостепена пресуда због свих законом предвиђених разлога (изузимајући одлуку о казни), а заправо понајвише због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и тражи преиначење побијане пресуде, те ослобођење од оптужбе окривљеног ЖЖ, односно укидање првостепене пресуде и поновно суђење. Жалбе су првенствено усмерене на побијање тачности и истинитости исказа сведока сарадника РР и РР2, који су како се то тврди у жалбама сматрају искључивим доказима за осуђујућу пресуду у односу на окривљеног ЖЖ.

130. Супротно ставовима жалилаца, правилно је првостепени суд нашао да је окривљени ЖЖ био у шпалиру и тукао заробљенике који су пролазили кроз шпалир, заснивајући тај закључак у првом реду на исказу сведока сарадника РР1, који је и након суочења са окривљеним ЖЖ потврдио свој првобитни исказ. Одбрану окривљеног ЖЖ који тврди (као у осталом већ раније

поменути окривљени КК), да је касније дошао на ЦЦ1, да су у том тренутку заробљеници већ били у хангару и да није било шпалира, оповргава у својој одбрани и окривљени ЗЗ, који наводи да је у време када је он – ЗЗ био у шпалиру, видео је окривљеног ЖЖ (као и окривљеног КК), што додатно поткрепљује исказ сведока сарадника РР1, који тврди да је видео окривљеног ЖЖ у шпалиру и да је видео да их је ЖЖ ударао. Жалбено тврђење да су у овом делу првостепене пресуде изостали разлози о одлучној чињеници као и контрадикторности у по оцени жалилаца несигурном исказу сведока сарадника РР1 немају упориште у јасним и за другостепени суд у свему прихватљивим разлозима зашто се верује сведоку сараднику РР1 када описује учешће окривљеног ЖЖ у ударању заробљеника у шпалиру.

131. Жалбама окривљеног ЖЖ и његовог браниоца адвоката ЖА, оспорава се првостепена пресуда и у делу где је утврђено присуство окривљеног ЖЖ на ЦЦ, као и став првостепеног суда да је окривљени ЖЖ заклао једног од заробљеника, те да је након стрељања прилазио до рупе са лешевима и пуцао у оне који су давали знакове живота. Да је окривљени ЖЖ заклао једног заробљеника првостепени суд је утврдио на основу исказа сведока сарадника РР, који је осим окривљеног ЖЖ као извршиоце у убијању заробљеника клањем означио још и окривљеног ИИ и ?? лице са надимком „??“. Овај сведок сарадник је навео да је окривљени ЖЖ и „оверавало“ стрељане заробљенике. Тај део исказа сведока сарадника РР потврђен је и исказом сведока сарадника РР1, који такође наводи окривљеног ЖЖ као лице које је било на ЦЦ и „оверавало“ стрељане заробљенике. Сведоци сарадници дају и релативно сагласан опис изгледа окривљеног ЖЖ, којег иначе добро познају, а који се поклапа са грубим описом изгледа непознатог лица које је и по исказу осумњиченог ДД датог у предкривичном поступку (а који иначе не познаје окривљеног ЖЖ), након стрељања „оверавало“ заробљенике који су показивали знакове живота.

132. Оспоравање ових исказа ишло је кроз указивање на делове налаза и мишљења судско медицинских вештака који како се то тврди у жалбама не указују на постојање резних рана на ексхумираним телима. Супротно жалбама, разлози који су с тим у вези дати на странама 173-175 првостепене пресуде, по свему су прихватљиви и за другостепени суд и своде се на уважавање мишљења др. ЋЋ да се у четири случаја од 200 обдукованих тела узрок смрти не може класификовати због одмаклих лешних промена и знатних недостатака меких ткива, што онемогућава утврђивање евентуалног постојања убодно – резних рана на објективан начин, уз постојање још три случаја у којима су код једног леша као узрок смрти констатоване убодне ране главе, врата и торза, а код остала два комбиноване повреде – убодно – стрелне ране. Код постојања исказа сведока сарадника у том делу, уз чињеницу да постојећи материјални докази не искључују такве исказе и изостанак материјалних доказа који би потврђивали супротно тим исказима, другостепени суд сматра ове жалбене наводе неоснованим.

133. Што се пак тиче „оверавана“ оних ратних заробљеника који су показивали знакове живота, жалбама се посебно указује на изостанак револверске муниције – чаура међу муницијом пронађеном на месту стрељања. Правилан је закључак првостепеног суда да су искази оба сведока сарадника сагласни у погледу кључне чињенице, а то је да је вршена „овера“ и да је то

радило сведоцима познато лице – окривљени ЖЖ, да „оверавање“ потврђује и окривљени ДД, који не наводи о којем је лицу реч, те да непостојање револверске муниције, односно чаура међу чаурама које су пронађене на месту догађаја суштински не дезавуише ове исказе, а објашњење које је понудио првостепени суд с тим у вези прихватљиво је и за другостепени суд. И по мишљењу другостепеног суда одлучна чињеница важна за постојање кривичног дела у овом случају јесте пуцање у евентуално преживеле ратне заробљенике након стрељања, а не да ли је пуцање у заробљенике било из револвера, пиштоља или аутоматског пиштоља.

134. Жалбама окривљеног ЖЖ и његовог браниоца адвоката ЖА понавља се и навод из одбране окривљеног ЖЖ да је овај окривљени након кратког боравка на ЦЦ1 заједно са окривљеним ГГ (који иначе у то није сигуран), отишао на вечеру код ЦЦ2-ке ТТ17 заједно са капетаном ПП2. Управо исказима поменутих сведока (ПП2 и ТТ17) отклоњен је овај део одбране окривљеног и основаност овог жалбеног навода. Примедбе жалилаца да сведокиња ТТ17 која је српске националности и даље живи у Хрватској, што може да компромитује тачност њеног исказа, као и да је сведок ПП2 порицањем те вечере хтео да се дистанцира од окривљеног ЖЖ као и других окривљених против којих се води поступак за ратни злочин у време када и против сведока ПП2 пред МКТЈ-ом, се и по мишљењу Апелационог суда само због тог разлога не могу прихватити као основане.

135. Ставом оба жалиоца са истих или сличних полазишта у својим жалбама а у већој мери и сви други окривљени и њихови браниоци оспоравају одлуку првостепеног суда да уопште поклони веру и прихвати исказе сведока сарадника РР и РР1. У односу на окривљеног ЖЖ ова оспоравања указују на личне разлоге да га сведоци сарадници лажно терете, а који се разлози у суштини своде на то да сведоци сарадници то чине из жеље да себе прикажу у што бољем светлу и тиме отклоне сумњу у већа и тежа кривична дела која су они учинили и која су тежа од оних која су претходно признали при добијању статуса сведока сарадника, осветољубивост или пак покушај манипулације као и могућа замена личности са стварним лицима која су заиста како то тврде жалиоци вршила кривична дела. Ови жалбени наводи ни по мишљењу првостепеног суда, обзиром да је то било истицано и у првостепеном поступку, ни по мишљењу другостепеног суда, обзиром да се то понавља и у жалбеним наводима суштински не компромитују елементарни квалитет исказа сведока сарадника РР и РР1 и одлуку првостепеног суда засновану на тим исказима.

136. Позивање на исказ сведока – оштећеног ОО2 којег је како то сам сведок тврди спасао сведок сарадник РР, а сутрадан у ЦЦ2 када му је запретила ликвидација од неких „четника“ био је спасен од стране окривљених ЖЖ и ЉЉ, што говори о позитивној личности окривљеног ЖЖ није од посебног значаја у већ поменутих доказима, а првостепени суд је дао прихватљиво образложење зашто је могуће да је дан раније окривљени учествовао у стрељању ратних заробљеника, а сутрадан спашавао једног таквог ратног заробљеника. Жалбама се овако правилан закључак првостепеног суда у погледу извршења кривичног дела које је окривљеном стављено на терет и за које је оглашен кривим не доводи у сумњу.

137. Првостепени суд је на овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио и кривични закон и окривљеног ЖЖ огласио кривим за кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

138. Неосновано се жалбом браниоца окривљеног ЗЗ адвоката ЗА побија првостепена пресуда из свих законом предвиђених разлога, мада се из образложења жалбе може закључити да се првостепена пресуда побија у првом реду због погрешно утврђеног чињеничног стања, заснованог на неистинитом исказу сведока сарадника РР и оштећеног сведока СС. Наиме, код неспорног присуства окривљеног ЗЗ на ЦЦ1 и признања самог окривљеног да је претресао заробљенике у шпалиру али негирајући ударање истих, првостепени суд је детаљно анализирајући исказе сведока сарадника РР који сам за себе признаје да је био у шпалиру и да је тукао заробљенике препознајући у лицима која су била у шпалиру и окривљеног ЗЗ, те исказа оштећеног СС, који тврди да га је окривљени ЗЗ ошамарио, а да је видео да је ударао и друге заробљенике рукама и ногама и да им је узимао новац, тврђење жалиоца да је оштећени СС „подметнути сведок“ из којег говори мржња, а да се сведоку сараднику РР не може веровати јер је вишеструки убица који себе спашава, не нудећи осим таквих тврдњи и доказе којима би поткрепили жалбене наводе, не може се прихватити. Исказ сведока – оштећеног СС1 и његов коректан однос према окривљеном ЗЗ у току поступка не доводи у сумњу тачност поменутих исказа и правилан закључак првостепеног суда са тим у вези, тј. утврђење да је окривљени ЗЗ извршио кривично дело како је то и описано у изреци првостепене пресуде које је правилно и квалификовано као кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

139. Бранилац окривљеног ИИ, адвокат ИА побија првостепену пресуду због свих законом предвиђених разлога, а сам окривљени ИИ у својој жалби пак не наводи жалбене основе, али се из образложења жалбе која заправо представља понављање материјалне одбране овог окривљеног, оспорава чињенично стање и докази на основу којих је првостепени суд закључио да је окривљени ИИ извршио кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника, те да је и одговоран за то кривично дело.

140. Жалбена тврдња браниоца адвоката ИА да је првостепени суд прекорачио оптужбу када је у образложењу пресуде навео да је окривљени ИИ вршио и друга кривична дела, а не само она која су му стављена на терет оптужницом, што се је у коначници по наводима жалиоца рефлектовало и кроз одлуку о казни, нема упориште у по оцени другостепеног суда јасним и прихватљивим разлозима датим у побијаној пресуди. Јасно је да је окривљени ИИ оглашен кривим за убиство једног ратног заробљеника, да је у чињеничном опису изреке пресуде тако описана и радња извршења за коју је уосталом и био оптужен, да су у односу на то кривично дело и извођени докази, тако да жалбена тврдња да је првостепени суд посредно утврђивао одговорност окривљеног за више и преко онога за шта је оптужен није основана.

141. Такође, није основан жалбени навод о постојању повреде права на одбрану из члана 368 став 2 ЗКП-а, која према наводима из жалбе постоји, јер браниоцу окривљеног ИИ није омогућен увид и разматрање списка Тужилаштва

за ратне злочине, а одбијен је и предлог браниоца да му се доделе новчана средства и омогући ангажовање стручног помагача ради неуропсихијатријског вештачења сведока сарадника РР, што уз неизвођење новопредложених доказа од стране одбране, указује на „неједнакост у оружју“ одбране и Тужилаштва за ратне злочине.

142. Надаље, првостепена пресуда се побија и због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а, кроз навођење по мишљењу жалиоца нејасних разлога или изостанак разлога о одлучним чињеницама.

143. Супротно ставу жалиоца, другостепени суд налази да је првостепени суд јасно и довољно интерпретирао исказе оба сведока сарадника који на недвосмислени начин описују и именују окривљеног ИИ, описујући и његове радње на ЦЦ, а којим исказима је првостепени суд поклатио веру. Жалбама окривљеног и његовог браниоца као уосталом и кроз одбрану окривљеног дату у првостепеном поступку не нуде се јасни и ваљани разлози због којих би ови сведоци неосновано и лажно теретили окривљеног ИИ.

144. Осим тога, одбрану окривљеног ИИ којом је покушао да докаже свој алиби, тачније да је у време догађаја на ЦЦ1, односно на ЦЦ био у ЦЦ4, претходно пролазећи кроз ЦЦ5, где је био у посети код свог ратног друга ТТ18, оспорена је исказима правилно оцењених и логички усаглашених исказа сведока ТТ18 (лица код којег је окривљени ИИ наводно био), а посредно и исказима сведока ТТ4 и СС2, који потврђују постојање лица по имену ТТ19 – „тт19“ на ЦЦ1 у време догађаја који је предмет овога поступка, а који је према одбрани окривљеног ИИ у то време био са њим у ЦЦ5.

145. Оспоравање исказа сведока сарадника о клању ратних заробљеника у првом реду кроз непостојање резних рана на врату обдукованих и ексхумираних лица, а што би указивало на неуверљивост тврдњи сведока сарадника да је клања уопште било, није прихваћена и то из истих разлога из којих је то учињено и у односу на окривљеног ЖЖ, о чему је напред било речи, а суштински се може свести на мишљење судско-медицинског вештака, да околност непостојања резних рана на врату (говорећи о четири лица код којих узрок смрти није класификован), не искључује њихово евентуално постојање али, „очито само у оним случајевима где су мека ткива била толико измењена посмртно да је евентуално дошло и до брисања свих знакова претходног повређивања“ - суд.мед.вештак др ЂЂ).

146. Надаље, сведоци сарадници су дали исказе који су посредно потврђени и накнадном провером одбране окривљеног ИИ, односно провером алибија који је недвосмислено утврђен неистинитим. Што се пак тиче оспоравања исказа сведока сарадника РР кроз одлуку МКТЈ који овом сведоку не верује (што је уосталом био предмет оспоравања и кроз жалбе већине окривљених и њихових бранилаца), првостепени суд је оценио исказ сведока сарадника РР (о чему је већ било речи) у складу са члановима 18 и 352 ЗКП-а Републике Србије. То значи да је овај исказ цењен у складу са нашим процесним одредбама, те да при томе треба имати у виду да је сведок сарадник РР у овом поступку имао донекле другачију процесну позицију и обавезе у односу на ону

коју је имао у поступку пред МКТЈ-ом.

147. Нису убедљиви разлози којима се оспорава исказ заштићеног сведока Ј.Д. који потврђује присуство ТТ19 - „тт19“ у ЦЦ2 и тиме отклања присуство овог лица заједно са окривљеним ИИ у ЦЦ5 те додатно еродира навод одбране окривљеног ИИ и његов алиби о боравку у ЦЦ5 и ЦЦ4 у време догађаја заједно са поменутиим ТТ19. Наиме, разлози које је првостепени суд дао прихватајући у том делу исказ заштићеног сведока Ј.Д. нису дезавуисани жалбеним наводима у којима се истиче да сведок није о томе говорио раније нити то није помињао у својим исказима пред другим судовима (Војним судом и МКТЈ-ом).

148. У односу на жалбени навод браниоца адвоката ИА у погледу статуса ратних заробљеника и постојања перфидије, о томе је напред већ било речи, па нема потребе за понављањем.

149. На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио кривични закон и окривљеног ИИ огласио кривим за извршење кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

150. Жалбом браниоца окривљеног ЈЈ, адвоката ЈА из свих законом предвиђених разлога, као и самог окривљеног ЈЈ, такође из свих законом предвиђених разлога (осим одлуке о казни), побија се првостепена пресуда у првом реду због прихватања исказа сведока сарадника РР, који се исказ оспорава указивањем на по мишљењу жалилаца законску неоснованост и неоправданост давања статуса сведока сарадника, указује на различитост у исказима као и супротстављеност са исказом других саслушаних сведока па и другог сведока сарадника РР1.

151. Понављајући у жалбама материјалну одбрану окривљеног ЈЈ указује се да иако је окривљени ЈЈ био у шпалиру, он није ударао заробљенике а како то тврде оба сведока сарадника, те да није тачно да је имао безбол палицу како то тврди сведок сарадник РР. Признаје да је био у хангару и да је пуцао изнад главе једном ратном заробљенику (по надимку „__“), али да није ударао заробљенике. Ови наводи прихватањем од првостепеног суда јасних и доказа поткрепљених разлога, одбијени су од стране Апелационог суда као неосновани.

152. Надаље, жалбама се покушава оспорити осим већ напред наведеног статуса сведока сарадника РР и његове генералне позиције у овом кривичном поступку да уз сведока сарадника РР1 буде један од основних извора сазнања и „доказног црпилишта“ на основу којих су утврђене одлучне чињенице (уз већ поменути исказ осумњиченог ДД дат пред овлашћеним службеним лицима МУП-а Републике Србије) и логичност и тачност таквог исказа у односу на окривљеног ЈЈ, навођењем детаља из исказа сведока сарадника РР који су сукцесивно давани током кривичног поступка, констатујући разлике у тим исказима, те компарирајући те исказе са исказима других саслушаних лица. Ове разлике се у првом реду односе на присуство окривљеног ЈЈ на ЦЦ и на његово учешће у стрељању ратних заробљеника.

153. Супротно жалбеним наводима, Апелациони суд оцењује да је прихватљив закључак првостепеног суда да се може прихватити исказ сведока сарадника РР и у том делу, за шта даје и логичне разлоге. Околност да окривљеног ЈЈ не помињу у својим исказима сведок ТТ11 или окривљени ДД у свом исказу из преткривичног поступка није од пресудног значаја за прихватање исказа сведока сарадника РР. Ова лица уосталом не помињу ни присуство самог РР – нпр. сведок ТТ11, или РР1 – нпр. осумњичени ДД, а несумњиво је да су обојица дакле и РР и РР1, како то уосталом и сами наводе, били на ЦЦ и учествовали у убијању заробљеника. Подсећање на делове исказа сведока сарадника РР којима првостепени суд са разлогом није поверовао, указивање на психолошки профил личности и карактер сведока сарадника РР дат од стране судских вештака, не доводе у сумњу правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања, на начин како је то учинио првостепени суд, на шта се иначе жалбама опширно и са цитатима са записника или из побијане пресуде указује.

154. Није основан жалбени навод браниоца окривљеног адвоката ЈА да је због онемогућавања присуства браниоца окривљеног односно стручног лица да присуствује неуропсихијатријском вештачењу сведока сарадника РР, повређено право на одбрану јер пропуст првостепеног суда да обавести одбрану о датуму вештачења и неприсуствовање браниоца или стручног лица вештачењу које иначе обавља судски вештак, само због тога суштински не дезавуише нити садржину па нити поступак вештачења, а нарочито не квалитет налаза и мишљења судског вештака.

155. На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање суд је правилно применио и Кривични закон када је окривљеног ЈЈ огласио кривим за кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

156. Жалбама браниоца окривљеног ЛЛ адвоката ЛА и самог окривљеног ЛЛ побија се првостепена пресуда у првом реду због прихватања исказа сведока сарадника РР и заснивања осуђујуће пресуде на том исказу и то у делу који се односи на стрељање заробљеника на ЦЦ, јер како то уосталом произилази из одбране окривљеног ЛЛ и из садржине жалби, окривљени ЛЛ уопште и није био тамо. Оспорава се надаље и навод из побијане пресуде о ударању заробљеника у шпалиру, а како то тврде сведоци сарадници РР и РР1, који сагласно наводе да су га тамо видели, описујући и место и карактеристичан изглед окривљеног ЛЛ.

157. Супротно наводима из ових жалби, првостепени суд је дао јасне и за другостепени суд у свему прихватљиве разлоге зашто верује сведоцима сарадницима РР и РР1, када налази да је окривљени ЛЛ био у шпалиру на ЦЦ1 и да је ударао ратне заробљенике, а како се то објашњава на странама 156-157 првостепене пресуде, уводећи уз те исказе у корпус доказа којима верује и исказ сведока ТТ20 који говори о присуству особе са индикативним надимком „ТТ21“, за који је првостепени суд утврдио из више других доказа да је био надимак и кодни назив у радио вези окривљеног ЛЛ, а која особа је била међу лицима која су насртала на потпуковника ЕЕ6 на ЦЦ1.

158. Оспоравање исказа сведока сарадника РР у делу где и после суочења са окривљеним ЛЛ тврди да је окривљени ЛЛ био на ЦЦ и учествовао у стрељању, осим понављања већ у првостепеном поступку изнетих приговора и

примедби о улози сведока сарадника РР у самом догађају, о његовој личности, о различитим исказима које је давао током поступка, о којима је првостепени суд дао своју оцену, нарочито у делу који се односи на „неверовање“ исказу сведока сарадника у случају окр. ЊЊ (што је како је већ поменуто био предмет жалбеног побијања и велике већине других жалилаца) се не може прихватити. Јасни разлози које је дао првостепени суд у вези прихватања исказа сведока сарадника РР о присуству и учешћу окривљеног ЛЛ у стрељању лица на ЦЦ уз већ поменуте исказе других лица као што су сведок ТТ11 и окривљени ДД који такође говоре о свом присуству на ЦЦ и помињу нека лица али не и окривљеног ЛЛ, водећи при томе рачуна да они нису поменули ни сведоке сараднике РР и РР1 а који су неспорно били на ЦЦ се жалбама не доводе у сумњу.

159. Жалбама се оспоравају и закључци првостепеног суда у погледу неприхватања исказа сведока ЕЕ7 и ЕЕ8. Првостепени суд је у складу са својим законским овлашћењима из члана 18 и 352 ЗКП-а дао доста опширне и логичне разлоге зашто не верује овим сведоцима и алибију који се тим исказима нуди окривљеном ЛЛ. Жалба браниоца окривљеног у овом делу је по том основу неоснована а разлози првостепеног суда у свему прихватљиви и за Апелациони суд.

160. На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио и Кривични закон када је окривљеног ЛЛ огласио кривим за кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

161. Неосновано се жалбом окривљене ББ без навођења жалбених основа и њеног браниоца адвоката АБ из свих законских разлога побија првостепена пресуда због битних повреда одредаба кривичног поступка и оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања. Наиме, жалбама се у првом реду побија законитост и основаност одлуке првостепеног суда да пресуду заснује на доказу који би по ставу браниоца окривљене, адвоката АБ требао бити изостављен из доказног корпуса и то на основу члана 368 став 1 тачка 10 ЗКП-а. При томе се мисли на исказ сведока сарадника РР и његово терећење тим исказом окривљене ББ. Како је о правилности поступка првостепеног суда у вези давања статуса сведоку сараднику РР већ било речи у овој одлуци, то нема потребе за понављањем истих навода, већ се жалба у овом делу указујући на ове наводе, оцењује као неоснована.

162. Оспоравање дела првостепене пресуде да је окривљена ББ испред хангара ударила једног заробљеника ногом у цеваницу, што је према образложењу побијане пресуде утврђено из исказа сведока сарадника РР и сведока РР3, указивањем на разлике у тим исказима и са тим у вези на неистинитост тих исказа, не може се прихватити. Јасни су и за овај суд прихватљиви разлози које нуди првостепени суд у свом образложењу, што се жалбама не доводи у сумњу. По оцени другостепеног суда, нису одлучне чињенице у односу на које се жалбом уочавају разлике да ли је заробљеник ударен у хангару или испред хангара, да ли је након тога доведен код мајора ТТ5 или није итд. Такође, жалбено инсистирање на утврђивању идентитета убијеног заробљеника који се у изреци побијане пресуде означава са ??, док се у образложењу анализирају докази којима првостепени суд ипак покушава да

утврди име и презиме тог човека, није од значаја за опстојност првостепене пресуде у том делу. Утврђивање тачног идентитета убијеног лица, чињенице да ли је он био некакав шеф односно претпостављени окривљеној ББ или само колега са посла не представља одлучне чињенице које су обзиром на кривично дело које се окривљеној ставља на терет (и за које је уосталом и оглашена кривом), нити би та чињеница била битно обележје овог кривичног дела. Самим тиме, нуђење у жалбама нових доказа и нових имена и презимена претпостављених и руководилаца окривљене ББ у РК „__“, чиме би се оспорило да је убијени био претпостављени окривљеној ББ, па би због тога изостао и разлог да га она убије, што имплицитно произилази као основни разлог за ударање и касније убијање тог лица, нема потребну тежину којом би се довеле у сумњу одлучне чињенице у односу на окривљену ББ, а то је управо на, у изреци пресуде описани начин лишавања живота једног ратног заробљеника.

163. Тврдње да сведок сарадник РР својим неистинитим исказом жели да спречи да се открије истина и његова улога у догађајима на ЦЦ1 и ЦЦ, те да се освети окривљеној ББ која о њему и његовом понашању могуће је доста зна, обзиром да је сведок сарадник РР за време ЦЦ2-е операције био смештен у њеној кући, представљају сопствену оцену исказа сведока сарадника и нису ничим поткрепљене, па их је суд као неосноване и одбио.

164. Следствено томе, првостепени суд није учинио ни битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а, како се то тврди у жалби када се наводи да побијана пресуда нема разлоге о одлучним чињеницама, нити је како то наводе жалиоци, чињенично стање остало некомплетирано или погрешно утврђено.

165. Апелациони суд налази да је на овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд правилно применио и кривични закон када је окривљену ББ огласио кривом за кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

166. Наиме, извесно је да је убијено лице било ратни заробљеник, који је изведен из хангара на ЦЦ1 у који је претходно био доведен као и остали заробљеници и у њега смештен, а након евакуације болнице у ЦЦ2. Надаље, неспорно је да је у то време на подручју ЦЦ2 постојао немеђународни оружани сукоб, да су ратна дејства престала буквално претходног дана предајом припадника хрватских оружаних снага, те да су ти хрватски ратни заробљеници доведени на ЦЦ1 од стране припадника ЈНА и смештени у хангар, а након тога препуштени припадницима ТО ЦЦ2. Свест о томе је у значајној мери утицала на окривљену ББ, која иако није била припадник ТО ЦЦ2, дошла је на Пољопривредно добро ЦЦ1а, где је управо искористивши овакву ситуацију, издвојила из хангара, ударила и потом убила једног ратног заробљеника.

167. Овакав поступак, издвојено посматран из контекста догађаја који је описан, имао би сва обележја „обичног“ кривичног дела убиства или тешког убиства. Међутим, управо му околности под којима је ово дело извршено, време када је извршено, другим речима сам контекст догађаја упркос чињеници да окривљена ББ није била припадник неке оружане формације, дакле није објективно и формално имала неку власт и моћ у односу на судбину ратних

заробљеника, даје обележја кривичног дела за које је оглашена кривом, јер се она понашала као да такву власт и моћ има и исту је и реализована на начин да је убила једног ратног заробљеника. Такво понашање окривљене ББ и по оцени већа Апелационог суда има сва субјективна и објективна обележја кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника.

168. Због тога је жалба окривљене ББ и њеног браниоца адвоката АБ као неоснована одбијена.

169. Жалбом Тужилаштва за ратне злочине побија се првостепена пресуда у ослобађајућем делу у односу на окривљеног ЉЉ и окривљеног ММ, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Интерпретира се део побијане пресуде где се наводи како нема „сигурних“ доказа да су окривљени ЉЉ и ММ учествовали у стрељању ратних заробљеника на ЦЦ. У жалби се тврди да су кренули на ЦЦ и то окривљени ЉЉ у колима са окривљеним ГГ, а окривљени ММ у колима са окривљеним ВВ и извесним СС15, што све произилази из исказа сведока сарадника РР, и то ставља у контекст са изјавом окривљеног КК и ВВ „порокали смо пичке усташке“, из чега тужилац закључује да су окривљени ЉЉ и ММ учествовали у убијању ратних заробљеника. Оспорава се став првостепеног суда да ови докази нису довољни за осуђујућу пресуду у односу на ову двојицу окривљених. Супротно оваквом ставу Тужилаштва који егзистира од почетка кривичног поступка, првостепени суд закључује да је минимум, односно стандард за учешће у убијању заробљеника на ЦЦ стајање у стрељачком строју, обзиром да је на ЦЦ неспорно било и других лица која нису оптужена за учествовање у стрељању, јер само присуство неког лица на ЦЦ не значи обавезно и учествовање у стрељању. Такав стандард првостепени суд је утврдио и у односу на окривљене ГГ и КК, које нико није видео у стрељачком строју, а који у свему прихвата и другостепени суд.

170. Другостепени суд је као потпуно логичан и правилан оценио закључак првостепеног суда да нема доказа да су окривљени ЉЉ и ММ извршили кривично дело које им се оптужницом ставља на терет, јер чак и да су чули изјаве о убијању „усташа“ (за шта нема поузданих доказа), а од тога се нису дистанцирали, то није довољан доказ за навод оптужнице да су учествовали у стрељању заробљеника на ЦЦ. Ово тим више јер би то био и једини доказ.

171. Због тога је жалба Тужилаштва за ратне злочине у односу на окривљене ЉЉ и ММ, којом су ослобођени од оптужбе за кривично дело које им је оптужницом стављено на терет одбијена као неоснована.

172. Жалбени навод Тужилаштва за ратне злочине, да би ако већ окривљени ЉЉ и ММ нису учествовали у стрељању заробљеника на ЦЦ ова два окривљена као у осталом и окривљени ГГ, КК и НН требали бити оглашени кривима за саизвршилаштво у кривичном делу ратног злочина против ратних заробљеника је без основа. Наиме, Тужилаштво за ратне злочине тврди у жалби да обзиром да су кренули ка ЦЦ, да су били наоружани и да су стајали крај „рупе“, пред којом је иначе вршено стрељање, да су извесно били спремни да пуцају у случају да неки од заробљеника покуша да побегне, у чему се и препознаје активно учешће и важан допринос ових окривљених извршењу

самог кривичног дела.

173. Овакав жалбени навод Тужилаштва за ратне злочине не може се прихватити. Наиме, да је првостепени суд код овако постављене оптужнице Тужилаштва за ратне злочине и чињеничног описа кривичних дела које је том оптужницом окривљенима стављено на терет, огласио окривљене кривима за саизвршилаштво у кривичном делу ратног злочина против ратних заробљеника, остављајући по страни, у овом тренутку квантитет и квалитет доказа који би поткрепили такав поступак првостепеног суда, то би подразумевало знатну интервенцију суда у објективни идентитет оптужнице, што би за последицу имало настајање битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 8 ЗКП-а, а у вези са чланом 351 став 1 ЗКП-а. Доношење пресуде, подразумева утврђивање чињеничног стања на основу изведених доказа, а у односу на чињеничне наводе из оптужнице. Другим речима, то значи да је оптужница „питање“, а пресуда „одговор“. У овом случају жалбено тврђење Тужилаштва за ратне злочине и инсистирање на оглашавању кривима окривљених за саизвршилаштво, односно за учествовање у радњи извршења кривичног дела на начин битно другачији од онога који им се иначе оптужницом ставља на терет, нема основа. Такво „питање“ и није било постављено у оптужници Тужилаштва за ратне злочине, па би првостепени суд да је поступио онако како то у жалби предлаже жалилац и упусти се у утврђивање других чињеница, а не оних које је предложило Тужилаштво зарад утврђивања навода из оптужнице заправо би „одговорио“ на нешто што и није било питање, односно нешто што му није био задатак. Јасно је да је суд везан за предмет поступка, односно онаквог утврђивања чињеничног стања како је то и описано у оптужници.

174. Тиме се овај жалбени навод Тужилаштва за ратне злочине у односу на постојање саизвршилаштва код окривљених ЈЉЈ и ММ, као и код окривљених ГГ, КК и НН, и предлог да се у том делу првостепена пресуда преиначи и ти окривљени огласе кривима за саизвршилаштво у кривичном делу ратног злочина у складу са жалбеним наводима, оцењује као неоснована.

175. Жалбом Тужилаштва за ратне злочине у односу на окривљеног НН напада се првостепена пресуда због погрешно утврђеног чињеничног стања, те оспорава алиби окривљеног НН, који током целог поступка тврди да није био на ЦЦ1 и на ЦЦ. У односу на такву тврдњу окривљеног НН, првостепени суд је и изводио доказе и утврдио да окривљеног НН својим исказом терети једино сведок ТТ11, који како је то исцрпно цитирао првостепени суд недоследно говори о присуству и радњама овог окривљеног. Те недоследности се препознају у учешћу окривљеног, јер га је сведок прво видео у стрељачком строју, али није видео да је пуцао, па све до несигурности у погледу тога да ли је окривљени НН уопште и био на ЦЦ. Логично је и за другостепени суд прихватљиво образложење првостепеног суда зашто није поверовао таквом исказу сведока ТТ11. Жалбом Тужилаштва за ратне злочине којом се такође указује на разлике и непрецизности у исказу сведока ТТ11, инсистира се на прихватању оних исказа односно делова исказа овог сведока који потврђују његово присуство на месту догађаја. По налажењу другостепеног суда овакав став жалиоца је неоснован и без чврстог упоришта у изведеним доказима.

176. Због тога је жалба Тужилаштва за ратне злочине у односу на окривљеног НН као неоснована и одбијена.

177. Неосновано се жалбом Тужилаштва за ратне злочине првостепена пресуда побија и у делу у којем је од оптужбе ослобођен окривљени ОО, када се тврди да је у побијаној пресуди чињенично стање погрешно утврђено, а да су разлози дати у наведеној пресуди нејасни и међусобно противречни, што би како се то наводи у жалби представљало битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а.

178. Оспоравање закључка првостепеног суда који је у образложењу навео како неверује исказу сведока ТТ11 када тврди да је окривљени ОО био на ЦЦ и да је био у стрељачком строју и да је пуцао, утемељено је на анализи исказа овог сведока за који жалилац каже да је доследан. Међутим, првостепени суд на странама 256 – 258 побијане пресуде даје уверљиве разлоге зашто у овом случају као уосталом и у случају окривљеног ГГ и НН не верује сведоку ТТ11. Исказима сведока ТТ7, ТТ22 и ТТ23 је како то оцењује првостепени суд потврђена одбрана окривљеног ОО. При томе, треба имати у виду да је првостепени суд извршио и суочење између окривљеног ОО и сведока ТТ11 на околности разлика у њиховим исказима, у првом реду у односу на присуство и учешће окривљеног ОО и стрељању заробљеника на ЦЦ. Првостепени суд је прихватио одбрану окривљеног ОО, односно није поклатио веру исказу сведока ТТ11, што је утемељено на слободном уверењу у оцени доказа који су изведени на главном претресу и односе се на чињенице које се утврђују на главном претресу, дакле на учешће окривљеног ОО у стрељању заробљеника. Право је суда да на основу слободне оцене доказа (у овом, као уосталом и сваком другом случају), донесе закључак о томе које чињенице и на основу којег доказа сматра утврђеним или не, али је у обавези да за такво закључивање да јасне и прихватљиве разлоге. Управо такве разлоге дао је првостепени суд, које у потпуности прихвата и другостепени суд.

179. Због тога је жалба Тужилаштва за ратне злочине у односу на окривљеног ОО као неоснована и одбијена.

180. Што се пак тиче одлуке првостепеног суда којом је од оптужбе ослобођен окривљени ЊЊ, жалбом Тужилаштва за ратне злочине оспорава се првостепена пресуда у том делу и тврди да је у односу на окривљеног ЊЊ чињенично стање погрешно утврђено. Ово са разлога што жалба указује на доследан исказ сведока сарадника РР који током целокупног кривичног поступка тврди да је окривљени ЊЊ био не само на ЦЦ1, већ и на ЦЦ, те да је заједно са њим учествовао у стрељању заробљеника на ЦЦ.

181. Првостепени суд исцрпно на странама 259 – 265 пресуде цитира и анализира како исказ сведока сарадника РР који несумњиво својим исказом терети окривљеног ЊЊ, тако и исказе сведока ФФ, ФФ1, ФФ2, ФФ3, ФФ4, ФФ5, ФФ6, ФФ7, ФФ8, ФФ9, ФФ10, ФФ11, сведока др. ФФ12, сведока ФФ13, ФФ14, ФФ15, као и налаза и мишљења судско медицинских вештака др. ЂЂ1 и др. ЂЂ2, а на околност да ли је окривљени ЊЊ био на ЦЦ1 и на ЦЦ и учествовао у стрељању ратних заробљеника, а како то тврди сведок сарадник РР или је како то доследно тврди сам окривљени ЊЊ због претходног рањавања

био на лечењу у болници, а касније на опоравку у бањи „Селтерс“ у Младеновцу. Закључак је првостепеног суда да је било могуће да окривљени ЊЊ у здравственом стању у којем је био, а након збрињавања, више операција и текућег поступка рехабилитације у бањи „Селтерс“ у Младеновцу, напусти бању и на кратко дође у ЦЦ2, али да је то животну неразумно, обзиром на тешке повреде које је задобио, на болове које је имао и отежано кретање те медицински третман који је трајао. Осим тога, искази свих сведока саслушаних на околност присуства окривљеног ЊЊ на ЦЦ1 говоре да окривљени ЊЊ тамо није виђен. Тачно је да је сведок сарадник РР и након суочења са окривљеним ЊЊ остао доследан у томе да га је видео на ЦЦ1 и у стрељачком строју на ЦЦ. Ипак, првостепени суд није поклатио веру таквом исказу сведока сарадника РР у том делу, јер тај исказ није потврђен како исказима других сведока, тако ни исказом другог сведока сарадника РР1. Овакву оцену исказа наведених сведока и с тим у вези изведеним закључком првостепеног суда у свему прихвата и другостепени суд.

182. Првостепени суд је спровео и неуропсихијатријско вештачење сведока сарадника РР, накнадно саслушао вештака неуропсихијатра др. ЂЂ те тиме додатно потврдио свој став да не поверује исказу сведока сарадника РР у делу који се односи на окривљеног ЊЊ због једног од карактерних својстава сведока сарадника РР препознатом од стране неуропсихијатријских вештака, а то је осветољубивост, за коју првостепени суд нуди прихватљиво образложење. Жалбом Тужилаштва за ратне злочине који у оваквом поступку првостепеног суда препознаје постојање битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП-а, овакав правилан поступак и закључак првостепеног суда се не доводи у сумњу.

183. Како у овом делу жалбеног побијања првостепене пресуде није било ни других битних повреда одредаба кривичног поступка на које се жалбом Тужилаштва за ратне злочине указује, нити оних на које Апелациони суд као другостепени пази по службеној дужности, те како је на овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно примењен и кривични закон, то је жалба Тужилаштва за ратне злочине у овом делу као неоснована одбијена.

184. Испитујући побијану пресуду у делу одлуке о изреченим казнама, Апелациони суд налази да је првостепени суд у односу на све окривљене који су оглашени кривима, осим за окривљеног ЂЂ и окривљену ДД, правилно утврдио све олакшавајуће и отежавајуће околности, а које су у смислу члана 41 КЗ СРЈ од утицаја да казна буде мања или већа, те да је потпуно и правилно ценио њихов значај.

185. Супротно наводима из жалбе Тужилаштва за ратне злочине у односу на окривљене ЕЕ и ДД, првостепени суд је правилно узео као олакшавајуће околности код окривљеног ДД његове породичне прилике, здравствено стање и неосуђиваност, а код окривљеног ЕЕ уз породичне и имовинске прилике и здравствено стање, релативно позну животну доб и неосуђиваност, док је код ових окривљених (као у осталом и код свих осталих окривљених који су оглашени кривима) као отежавајућу околност ценио упорност у извршењу дела, безобзирност као и чињеницу да је при извршењу кривичног дела лишено живота најмање 200 људи, као и полну и животну доб убијених лица, те начин

сахрањивања убијених.

186. Водећи рачуна о свим тим околностима, те полазећи од прописане сврхе кажњавања као и законом предвиђене казне, првостепени суд је правилно одмерио казне затвора овим окривљенима и то окривљеном ЕЕ у трајању од петнаест година, а окривљеном ДД у трајању од тринаест година, за коју одлуку је дао јасне, убедљиве и недвосмислене разлоге које у свему прихвата и овај суд. Наводима жалбе Тужилаштва за ратне злочине овако правилна одлука првостепеног суда, који прихватајући све утврђене околности инсистира на строжијем кажњавању ове двојице окривљених, понављајући већ поменуте отежавајуће околности, као и тежину последица овог кривичног дела се одлука првостепеног суда у погледу казне у односу на ове окривљене не доводи у сумњу.

187. На исти начин, а са наведених разлога оцењени су и наводи жалби окривљених и њихових бранилаца који су као жалбени основ побијања пресуде истицали и одлуку првостепеног суда о казни и то окривљена ББ, окривљени КК, окривљени ДД, окривљени ЂЂ, окривљени ЕЕ, окривљени ИИ (који није навео законски основ), окривљени ЈЈ, те браниоци окривљених адвокати ДА, ЂА, ЕА, ЗА, ИА, ЈА и ЛА. То се односи и на жалбе окривљених АА, ЖЖ, ЈЈ као и бранилаца окривљених адвоката АБ, ГА, ГА1, КА и ЖА, који су жалбе изјавили између осталог и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде кривичног закона. У смислу одредбе члана 383 ЗКП-а, побијана пресуда је због тако изјављених жалби испитана и у делу одлуке првостепеног суда која се односи на казну, а у односу на те окривљене.

188. Апелациони суд налази да без обзира на правилно утврђене олакшавајуће околности, не може се оправдати блаже кажњавање наведених окривљених. Ово из разлога што се у конкретном случају ради о једном од најтежих облика извршења кривичног дела против човечности и међународног права, који и по налажењу овог суда заслужује тешке па и најтеже казне које су сразмерне улогама ових окривљених у извршењу кривичног дела и степену њихове кривице. Изречене казне представљају поред осталог и неопходну друштвену осуду за извршено кривично дело, правилно су одмерене и по налажењу Апелационог суда нужне су и довољне за остварење законом предвиђене сврхе кажњавања.

189. Међутим, Апелациони суд налази да је првостепени суд пропустио да код правилно утврђених свих олакшавајућих и отежавајућих околности код окривљене ББ да одговарајући значај околностима које се основано наводе у жалби Тужилаштва за ратне злочине, као што су изражена упорност и безобзирност приликом извршења дела, тачније да је након малтретирања једно лице лишила живота, тврдећи да ју је он отпустио са посла само зато што је друге националности, а што као последицу има и по оцени другостепеног суда потребу за осудом окривљене на казну строжију од изречене. Због тога је Апелациони суд уважавајући жалбу Тужилаштва за ратне злочине преиначио првостепену пресуду и окривљену ББ осудио на казну затвора у трајању од једанаест година, налазећи да је оваква казна сразмерна како тежини дела за које је окривљена оглашена кривом, тако и свим околностима под којима је ово дело учињено, личним својствима окривљене, као и сврси кажњавања. Из истих

разлога жалба окривљене ББ у овом делу оцењена је као неоснована.

190. Основано се жалбом окривљеног ТЂ и његовог браниоца адвоката ЂА побија првостепена пресуда због одлуке о казни и предлаже блаже кажњавање овог окривљеног. Наиме, код правилно утврђених олакшавајућих околности као што су брачно стање и родитељство, неосуђиваност, те имовинске прилике, уз отежавајуће околности које су збирно наведене за све окривљене и правилно оцењене, првостепени суд је пропустио да да одговарајући значај околности да је окривљени ТЂ у контексту целог догађаја фигурирао као неко ко није од почетка оружаног сукоба у ЦЦ2 учествовао у истом, да се је клонио рата из разумљивих личних разлога (као дете из национално мешовитог брака), што за последицу има оцену другостепеног суда да се у конкретном случају сврха кажњавања може постићи и казном блажом од изречене. Стога је преиначио првостепену пресуду у том делу и окривљеног ТЂ осудио на казну затвора у трајању од петнаест година, оцењујући да је ова казна нужна и довољна за остварење законом предвиђене сврхе кажњавања.

191. Апелациони суд је испитао и остале наводе изјављених жалби, али је нашао да исти нису од утицаја на доношење другачије одлуке, због чега их је оценио неоснованим.

192. Из свих изнетих разлога, Апелациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде, а на основу члана 388 и 391 Законика о кривичном поступку.

Записничар
Стојан Петровић

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Синиша Важић